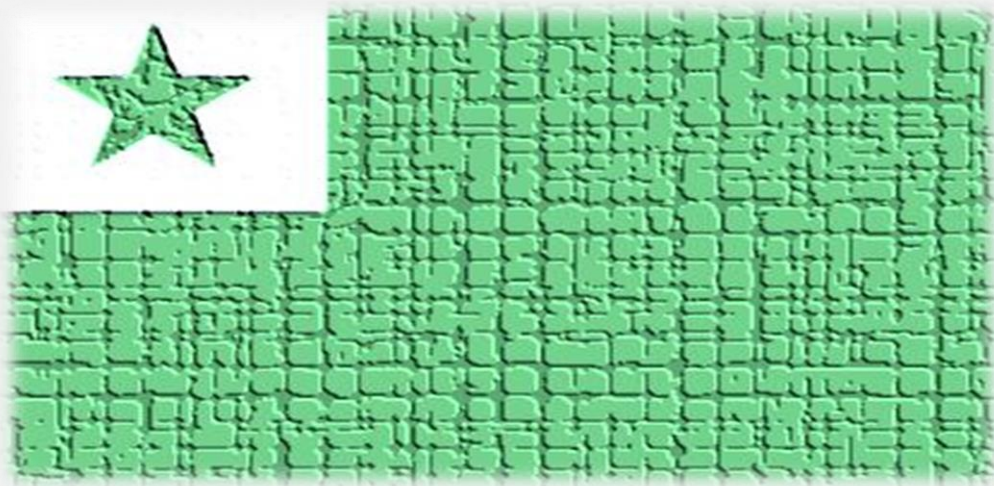

KIESPERANTO KWETU

Kitabu cha kujifunza Kiesperanto

Joel Muhire
Mwalimu wa Kiesperanto

KIESPERANTO KWETU

Kitabu cha kujifunza Kiesperanto

Bitu eldono 2025

KIESPERANTO KWETU

Aŭtoro
Kontrolleganto
ISBN
Bit eldono

Joel MUHIRE
John MAGESSA
9782940665068
2025

Eldono sub aŭspicio de
Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (ILEI)
www.ilei.info

Daktari Ludwik Lejzer Zamenhof

Mwandishi wa lugha ya kimataifa ya Kiesperanto

Alizaliwa huko Białystok (Poland) mnamo

Desemba 15, 1859

Alikufa huko Warszawa mnamo Aprili 14, 1917

KIESPERANTO, NI NINI?

Kiesperanto ni lugha iliyotungwa kwa kusudi la kurahisisha mawasiliano baina ya watu wa nchi mbalimbali. Lugha hii ilipangwa na Ludwik Lejzer Zamenhof, mwishoni mwa karne ya 19 (katika mwaka wa 1887). Nia yake ilikuwa kutengeneza lugha rahisi ili iwe lugha saidizi ya kimataifa, lugha ya pili kwa kila mtu duniani.

KWA NINI TUJIFUNZE KIESPERANTO?

Kupata marafiki popote duniani

Lugha ya Kiesperanto huzungumzwa na mamia ya watu popote ulimwenguni, watu wanao wasiliana na kufahamiana kwa kusudi la kuhifadhi amani na kuleta usalama duniani. Siku hizi, maelfu ya watu wanaitumia mara kwa mara ili kuwasiliana na watu popote ulimwenguni.

Kufahamu tamaduni nyingine

Kiesperanto kimejitokeza kama kiwakilishi cha tamaduni zote pia, kwa hiyo kinawezesha mlingano wa tamaduni mbalimbali. Waesperanto wanatumia Kiesperanto kwa ajili ya kukutana na wageni na kujifunza kuhusu nchi na tamaduni nyingine.

Maelezo zaidi kuhusu Kiesperanto

Kwa kuwa ni lugha iliyoundwa, Kiesperanto hakiko katika familia yoyote ya lugha. Maneno yake yanatoka hasa lugha za Kirumi (kama Kifaransa na Kilatini), lakini pia lugha za Kigermaniki (kama Kiingereza na Kijerumani), na lugha za Kislavoni (kama Kirusi na Kipolandi). Maneno mengi yanaundwa kwa kuunganisha mzizi (radiko) wa neno moja na viambishi (afiksoj) au kwa kuunganisha mizizi ya maneno mbalimbali. Kwa mfano kuna kiambishi awali "*mal-*" kinaonesha kinyume: "*ami*" ni "*kupenda*" na "*malami*" ni "*kuchukia*". Kwa hiyo inawezekana kuongea mambo mengi baada ya kujifunza maneno machache tu.

Tovuti hizi ni muhimu kwa kila mwanafunzi wa Kiesperanto: www.lernu.net, www.edukado.net. Pia unapojua Kiesperanto unaweza kujiunga na UEA, Universala Esperanto Asocio (www.uea.org) na ILEI, Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (www.ilei.info).

ANTAŬPAROLO

Estas klara deziro ĉe mi prezenti ĉi tiun verkon pere de tri plezurigaj spertaroj en la vivo.

Jen la unua: la frateco pere de la lingvo. Certe estas pluraj kialoj, kiuj alportas homojn al la revo lerni Esperanton. Unu el la plej fortaj estas senti, ke oni loĝas en granda domo, nomita Tero, kaj kun granda familio, nomita Homaro. Tiu sento iĝas baterio energianta onin esti en horizontala komunikado kun sia tera familio. Ĉar la homa grupo estas grandega kaj disloĝanta sur preskaŭ la tuta planedo, nature aperas diversaj kulturoj, lingvoj, ŝajnoj, religioj ktp. Sed tio ne montriĝas kiel problemo por la soifanto de monda frateco, sed bela diverseco. Sur la loka tavolo, esperantistoj spertas mondan horizontalan kulturon kaj komunikadon. Same kiel okazas en ĉia homa grupo, la esperantistaro diversas. Oni povas renkonti preskaŭ ĉian specon de homo ene de tiu grupo. Tamen, koni esperantiston estas kvazaŭ garantio de alloga posta komunikado kaj kunlernado. Mi havis la ŝancon intervui esperantistojn el kvar kontinentoj. Kaj estis kelkaj elstaraj koincidoj en la priskriboj de iliaj spertoj. Unu el la plej gravaj estas la sento, ke Esperanto malfermis la mondon antaŭ la propra menso kaj animo. Tion ne donas la lingvo mem, sed la komunumo. Temas pri koincido de homoj, kies sinteno, scio kaj sindonemo malfermas novan pordon por multaj komencantoj. Temas kvazaŭ pri magio, pere de kiu iu samideano iĝas peranto inter la nova esperantisto kaj la mondo mem.

Do jen la dua plezuriga spertaro: la abunda ekzisto de tia homo en la Esperanta movado. Kaj mi komencis paroli pri sento de frateco pere de la lingvo, tiel ke venis nebremseble la vorto Esperanto. Simila sento okazas en iu parto el la patrina kontinento, el kiu ĉiuj homaj grupoj devenas, *Afriko*. Ĉefe en la mezorianta parto de la kontinento, kunekzistas plurlanda lingvo kune kun multaj lokaj. Temas pri la svahila (aŭ ŝuahila), kiun kelkaj emas nomi la esperanta lingvo el Afriko. Ĝi ankaŭ donas senton de komuna frateca lingva tavolo por pluraj homaj grupoj.

Kaj jen la tria plezuriga sperto: ĉi tiu verko venas el la menso kaj animo de amata samideano, kiu klare reprezentas tiun menciitan priskribon, homo kiu malfermas la mondon al homoj, danke al mirinda koro plena je amo al la homaro. Mi estas parolanta pri Joel Muhire. Kaj fine jen la magio: tia homo prezentas tian mondan lingvon, Esperanto, pere de la kreskanta komuna lingvo en pli da areoj el Afriko: la svahila. Feliĉe ne estas la unua libro pri la sama temo kaj per la sama lingvo. Kaj tio pli feliĉigu nin, ĉar la diverseco de publikigaĵoj pri la sama afero estas klara indiko de matureco de la lingvo.

Vicente Manzano Arrondo (Viko)

ENKONDUKO – UTANGULIZI

Karaj legantoj,

Estas por mi granda honoro kaj plezuro prezenti al vi ĉi tiun novan kaj unikan lernolibron, "KIESPERANTO KWETU".

Kiel Prezidanto de la Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (ILEI), mi povas kun fiero diri, ke ĉi tiu verko estas elstara ekzemplo de nia dediĉo al la disvastigo kaj instruado de Esperanto tra la tuta mondo. ILEI ĉiam celis plifortigi interkulturan komprenon kaj edukadon pere de Esperanto. Mi kredas, ke lingvo ne estas nur komunikilo, sed ankaŭ ilo por konstrui pacon, amikecon, kaj reciprokecan respekton inter diversaj popoloj. Ĉi tiu lernolibro estas grava paŝo en tiu direkto, specife desegnita por la parolantoj de la svahila lingvo, kiu mem estas sukcesa interlingvo en la orienta parto de Afriko.

"KIESPERANTO KWETU" estas produkto de senlaca kaj kunama laboro de nia kara kaj artista samideano, Joel Muhire el Rutshuru, DR Kongo, kiu estas inter la plej spertaj kaj dediĉitaj afrikaj esperantistoj. Ĝi estas kreita kun la celo provizi facilan, kaj ĝuindan lernadon.

Kial Esperanto kaj ĉi tiu lernolibro gravas?

Esperanto, kun siaj simplaj gramatikaj reguloj kaj fonetika alfabeto, estas ideala internacia lingvo por ĉiuj. Ĝi proponas justan kaj egalecan manieron komuniki kun homoj el diversaj kulturoj kaj landoj. Per ĉi tiu lernolibro, ni celas doni al la svahilingva komunumo la eblecon eniri la vastan kaj varioplenan mondon de Esperanto. Ĉi tiu libro ne nur instruas lingvon, sed ankaŭ antaŭenigas valorojn kiel interkultura dialogo kaj tutmonda solidareco. Mi estas certa, ke ĝi inspiros multajn lernantojn kaj plivastigos la horizontojn de ĉiuj, kiuj paŝas en la mondon de Esperanto.

Mi invitas ĉiujn vin ĝui ĉi tiun lernan vojaĝon kaj fariĝi parto de la tutmonda Esperanto-komunumo. Lerni Esperanton estas ne nur lingva sperto, sed ankaŭ vojo al pli bona kompreno kaj kunlaboro inter homoj.

Kun la plej bonaj deziroj,

Ahmad Mamduhi

Prezidanto de ILEI

Wasomaji wapendwa,

Ni heshima kubwa na furaha kwangu kuwasilisha kwako kitabu hiki kipya na cha kipekee, "KIESPERANTO KWETU.

Kama Kiongozi wa Uhusianowa Kimataifa wa Walimu wa Kiesperanto (ILEI), ninaweza kusema kwa fahari kwamba kazi hii ni mfano bora wa kujitolea kwetu katika kueneza na kufundisha Kiesperanto kote ulimwenguni. ILEI kila mara imekuwa na lengo la kuimarisha uelewa wa tamaduni na elimu kupitia Kiesperanto. Ninaamini kuwa lugha si kifaa cha mawasiliano tu, bali pia ni kifaacha kujenga amani, urafiki na kuheshimiana kati ya watu mbalimbali. Kitabu hiki ni hatua muhimu katika mwelekeo huo, kilichoundwa hasa kwa wazungumzaji wa lugha ya Kiswahili, ambayo yenyewe ni lugha iliyofanikiwa katika sehemu ya mashariki ya Afrika.

"KIESPERANTO KWETU" ni zao la kazi yenye bidii na ya ushirikiano ya mwenzetu mpendwa na msanii, Joel Muhire kutoka Rutshuru, DR Congo, ambaye ni miongoni mwa Waafrika wenye uzoefu na kujitolea zaidi. Imeundwa kwa lengo la kutoa mafunzo rahisi, na ya kufurahisha.

Kwa nini Kiesperanto na kitabu hiki ni muhimu?

Kiesperanto, pamoja na kanuni zake rahisi za sarufi na alfabeti ya kifonetiki, ni lugha bora ya kimataifa kwa kila mtu. Inatoa njia ya haki na sawa ya kuwasiliana na watu kutoka tamaduni na nchi tofauti. Kwa kitabu hiki, tunalenga kuipa jumuiya ya lugha ya Kiswahili uwezekano wa kuingia katika ulimwengu mpana na wa aina mbalimbali wa Kiesperanto. Kitabu hiki hakifundishi lugha tu, bali pia kinakuza maadili kama vile mazungumzo ya kitamaduni na mshikamano wa kimataifa. Nina hakika kuwa kitawatia moyo wanafunzi wengi na kupanua upeo wa kila mtu anayeingia katika ulimwengu wa Kiesperanto.

Ninawaalika nyote kufurahia safari hii ya kujifunza na kuwa sehemu ya jumuiya ya kimataifa ya Kiesperanto. Kujifunza Kiesperanto sio tu uzoefu wa lugha, lakini pia njia ya kuelewana na ushirikiano bora kati ya watu.

**Kila la heri,
Ahmad Mamduhi
Kiongozi wa ILEI**

VORTOJ DE LA AŬTORO

Afrikanaj esperantistoj plej diversmaniere konatiĝis kun Esperanto, unuj per korespondado, aliaj per libroj, interreto, kaj tiel plu. Ĝis nun tre maloftas lernolibroj de Esperanto en lokaj lingvoj, kvankam Afriko estas ĉiel bunta, precipe lingve. Por provi forigi tiun mankon kaj suplementi la verkojn de Nino Vessella, mi ekverkis tiun lernolibron "Kiesperanto kwetu".

En orienta Afriko la svahila estas la plej multe parolata lingvo, kaj do tiu lernolibro tre utilos al multaj orientafricanoj. Ĝi provizas sufiĉan materialon por komencantoj kaj progresantoj; ĝi estas utila por memlernantoj kaj ankaŭ por kursgvidantoj.

Por faciligi la lernadon, ĉiu leciono enhavas gramatikan parton, vortoliston kaj ekzercojn. Aldone, enestas poemoj, legtekstoj kaj multo pli. Do, mi deziras al vi bonan ellernadon de Esperanto.

Por fini, mi danku ĉiujn kunlaborintojn, aparte karajn R. Corsetti, Vicente (Viko), J. Magesa kaj Ahmad R. Mamduhi.

Waesperanto wa Kiafrika walifahamu Kiesperanto kwa njia mbalimbali, wengine kupitia mawasiliano, wengine kupitia vitabu, mtandao, na kadhalika. Hadi sasa, vitabu vya kujifunzia vya Kiesperanto katika lugha za kienyeji ni nadra sana, ingawa Afrika ni tajiri kwa kila njia, haswa kiisimu. Ili kujaribu kuondoa upungufu huo na kuongezea kazi za Nino Vessella, nilianza kuandika kitabu hiki "Kiesperanto kwetu".

Katika Afrika Mashariki, Kiswahili ndiyo lugha inayozungumzwa na watu wengi zaidi, na hivyo kitabu hiki kitakuwa na manufaa sana kwa watu wengi wa Afrika Mashariki. Kinatoa nyenzo za kutosha kwa wanaoanza kujifunza kiesperanto na wanafunzi walioendelea; ni muhimu kwa wanaojifunza binafsi na pia walimu.

Ili kurahisisha kujifunza, kila somo lina sehemu ya sarufi, orodha ya misamiati na mazoezi. Kwa kuongeza, aidha kuna mashairi na maneno mengi ya kusoma. Kwa hivyo, nawatakia masomo mema ya Kiesperanto.

Mwisho, napenda kuwashukuru wote walio shirikiana nami wakati wa kuandika kitabu hiki, hasa wapendwa R. Corsetti, Vicente (Viko), J. Magesa na Ahmad R. Mamduhi.

Joel Muhire

ENHAVO – YALIYOMO

Kiesperanto Kwetu	1- 2
Daktari L.L Zamenhof	3
Kiesperanto, ni nini?	4
Antaŭparolo	5
Enkonduko – utangulizi	6
Vortoj de la aŭtoro	8
 KIESPERANTO – SOMO LA KWANZA.....	 12
Maandishi na matamshi	12
<i>Kibainishi, nomino, kivumishi cha sifa, vitenzi.....</i>	<i>13</i>
<i>Jifunze maneno haya kwa umakini(vortolisto)</i>	<i>15</i>
<i>Mazoezi + Glorkanto al Esperanto.....</i>	<i>16</i>
KIESPERANTO – SOMO LA PILI	17
Vitenzi, viwakilishi vimilikishi.....	17
<i>Majina ya nambari.....</i>	<i>18</i>
<i>Jifunze maneno haya kwa umakini (vortolisto)</i>	<i>19</i>
<i>Mazoezi</i>	<i>20</i>
<i>Mia penso – L.L Zamenhof</i>	<i>21</i>
KIESPERANTO – SOMO LA TATU	22
Mtendewa (akuzativo).....	22
Kitenzi – sharti + vortolisto.....	23
<i>Mazoezi + humuraĵo</i>	<i>24</i>
KIESPERANTO – SOMO LA NNE	25
Uundaji wa maneno – mizizi, miisho, viambishi	25
<i>Familio – familia (vortolisto)</i>	<i>26</i>
<i>Mazoezi</i>	<i>27</i>
KIESPERANTO – SOMO LA TANO	28
Maneno ambatani.....	28
<i>La homa korpo 1 – mwili wa mwanadamu 1 (vortolisto)</i>	<i>28</i>
<i>Mazoezi</i>	<i>29</i>
<i>Legoteksto: Mavomo alvenas</i>	<i>30</i>
KIESPERANTO – SOMO LA SITA.....	31
Kamwe usitafsiri neno kwa neno.....	31
<i>La homa korpo 2 – mwili wa mwanadamu 2 (vortolisto)</i>	<i>31</i>
<i>Mazoezi</i>	<i>32</i>
KIESPERANTO – SOMO LA SABA	33
Ulinganisho wa usawa – Kihusishi “el”	33
<i>La vestoj – nguo/mavazi (vortolisto)</i>	<i>34</i>
<i>Mazoezi + solvita demando.....</i>	<i>35</i>

KIESPERANTO – SOMO LA NANE.....	36
Kioneshi cha mwelekeo- N.....	36
<i>Aliaj vortoj – maneno mengine (vortolisto)</i>	<i>37</i>
<i>Mazoezi</i>	<i>37</i>
KIESPERANTO – SOMO LA TISA.....	38
Vitenzi (mwendelezo) - Subjunktivo	38
<i>Nutraĵoj 1 - vyakula 1 (vortolisto)</i>	<i>38</i>
<i>Mazoezi + Ho, mia kor’</i>	<i>39</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI	40
Vitenzi (mwendelezo) - Sharti	40
<i>Matumizi ya “SE” – Sifa kuu</i>	<i>40</i>
<i>Nutraĵoj (2)- vyakula (2) (vortolisto)</i>	<i>41</i>
<i>Mazoezi + Salutoj.....</i>	<i>42</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA MOJA	43
Majina ya nambari (mwendelezo)	43
<i>Tempo 1 – Wakati 1, muda + Saa + Kihusishi – je</i>	<i>44</i>
<i>Mazoezi</i>	<i>45</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA MBILI	46
Matumizi ya vivumishi vya nambari - Akuzativo - N	46
Tempo (2) – Wakati (2)	47
La tagoj de la semajno	47
La monatoj de la jaro, la aĝo, la dato	48
<i>Mazoezi</i>	<i>48</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA TATU	49
Matumizi ya “KIU” na “KIA”	49
Sezonoj – Majira.....	49
<i>Mazoezi</i>	<i>50</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA NNE	51
Vishirikishi – Kitenzi kisaidizi	51
Lernejo – Shule (vortolisto)	52
<i>Mazoezi</i>	<i>53</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA TANO.....	54
Vishirikishi – ATA na ITA, vishirikishi-vielezi	54
Letero – Barua (vortolisto)	55
<i>Mazoezi</i>	<i>56</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA SITA.....	57
Vitenzi rejeshi	57
La domo kaj la meblaro – Nyumba na samani (vortolisto)	58
<i>Mazoezi</i>	<i>58</i>
<i>Bonvenon al la 109-a UK (kanto-teksto)</i>	<i>59</i>

KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA SABA	60
Kivumishi kimilikishi rejeshi SIA	60
La urbo - Mji (vortolisto)	61
<i>Mazoezi +Humuraĵo</i>	<i>62</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA NANE.....	63
Vihusishi	63
La socio - Jamii (vortolisto)	64
<i>Mazoezi</i>	<i>65</i>
KIESPERANTO – SOMO LA KUMI NA TISA.....	66
Maneno rahisi	66
La homa spirito – Moyo ya mwanadamu (vortolisto)	67
<i>Mazoezi</i>	<i>68</i>
KIESPERANTO – SOMO LA ISHIRINI	69
Maneno rahisi - mwendelezo.....	69
Esperanto – Kiesperanto (vortolisto)	70
<i>Mazoezi + Punde</i>	<i>71</i>
Kelkaj formuloj de ĝentileco – Baadhi ya kanuni za adabu	72
Maneno rahisi 45 ya Kiesperanto	73
<i>Viambishi – la afiksoj</i>	<i>74</i>
<i>Tafsiri za mazoezi</i>	<i>77</i>
<i>La Espero, la Internacia Himno</i>	<i>86</i>
<i>La vojo</i>	<i>87</i>
<i>Al nia lingvo (Poemo de Julio Baghy)</i>	<i>88</i>
<i>El la verda Biblio</i>	<i>89</i>
<i>Kiel naskiĝis Esperanto (L.L Zamenhof)</i>	<i>90</i>
<i>Pri mia vivo (L.L Zamenhof)</i>	<i>92</i>
<i>Pri la aŭtoro</i>	<i>94</i>

KIESPERANTO - SOMO LA KWANZA

MAANDISHI NA MATAMSHI

MAANDISHI

Alfabeti: Katika Kiesperanto kuna herufi 28. Kila herufi inatamkwa kwa sauti moja tu, na kila sauti inaandikwa kwa serufi moja tu. Zifuatazo ni herufi za Kiesperanto:

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff, Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ, Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr, Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.

Irabua, **e, i, o, u** hutamkwa kama kwa Kiswahili.

Konsonanti **b, d, f, g, h, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z** pia hutamkwa kama kwa Kiswahili.

Maelezo kuhusu konsonanti nyingine:

Ĉ hutamkwa kama **ts**; **Ĝ** hutamkwa kama **ch**; **Ĥ** hutamkwa kama **j**; **Ĥ** hutamkwa kama **kh** kwa pamoja, **Ĵ** hutamkwa kama **y**. **Ĵ** hutamkwa kama **ʒ** au **j** ya Kifaransa. **Ŝ** hutamkwa kama **sh**; **Ŭ** hutamkwa kama **w** ya Kiswahili. **Ŭ** hutumiwa baada ya **a** na **e** tu.

*Tunaona kwamba herufi **W** na **Y** hazipo katika kiesperanto.*

MATAMSHI

Tunapotaka kutamka herufi zote za alfabeti za Kiesperanto, tunasema: A, Bo, Co, Ĉo, Do, E, Fo, Go, Ĝo, Ho, Ĥo, I, Jo, Ĵo, Ko, Lo, Mo, No, O, Po, Ro, So, Ŝo, To, U, Ŭo, Vo, Zo.

Mkazo: Kiesperanto kinafanana sana na Kiswahili kuhusu mkazo. Irabu inayowekewa mkazo ni ile kabla ya irabu ya mwisho.

Mifano: Amiko, esperanto, ...

Unapaswa kuzoea kamwe usisahau mkazo tangu mwanzo, kwa sababu ndio unaorahisisha waesperanto kutoka nchi zote waelewane kikamilifu.

Kanuni za jumla

Uandishi ni wa kifonetiki kabisa, kila herufi hutamkwa kwa uwazi na kila sauti huwakilishwa na herufi moja. Kwa hivyo:

- ❖ **ai, au, oi, ou** hutamkwa: **a-i, a-u, o-i, o-u**.
- ❖ **an, on, en, in** hutamkwa **a-nn, o-nn, e-nn, i-nn**.
- ❖ **gn** hutamkwa **g-n**.
- ❖ **ph** hutamkwa **p-h**.

Mifano:

Infano hutamkwa: *inn-fa-no*

Cigno inatamkwa: *cig-no*

Lipharo hutamkwa: *lip-ha-ro*

Balai hutamkwa: *ba-la-i*

- Kumbuka kwamba kwa kiesperanto hakuna konsonanti mbili, tukipata konsonanti mbili ndani ya neno, ni kwa sababu ni neno ambatani. Maelezo zaidi kuhusu maneno haya tutayapata kwenye somo la tano.

Mifano ya maneno ambatani:

Mallonga (kiambishi awali **mal-** na kivumishi **longa**): -fupi.

Pripensi (maneno **pri:** kuhusu, na **pensi:** kufikiri): Kufikiria.

Finfine (**fino:** mwisho): Hatimaye

KIBAINISHI, NOMINO, KIVUMISHI CHA SIFA, VITENZI

• Kibainishi

Kwa Kiesperanto neno **la** hutumika. Neno hili huwekwa kwanza katika kundi la majina au vivumishi kuonesha kitu (au vitu) fulani kinachojulikana. **La** haibadiliki katika jinsi, umoja na uwingi. **La** haitumiki kuonyesha kitu chochote kisichojulikana.

Mifano:

Arbo – Mti (wowote)

La arbo – Mti (unaojulikana)

Amiko – Rafiki (yeyote)

La amiko – Rafiki (anayejulikana)

Domo – Nyumba (yoyote)

La domo – Nyumba (inayojulikana)

Kwa kuonesha mwenyeji wa kitu, tunatumia neno “**de la** au **de**”.

Mifano:

La libroj **de la** instruisto

– Vitabu **vya** mwalimu.

La pordo **de la** ĉambro

– Mlango **wa** chumba.

La libro **de** mia instruisto – Kitabu **cha** mwalimu wangu.

- **Nomino**

Nomino ni neno linalotaja mtu, mnyama au kitu. Katika lugha ya Kiesperanto nomino zote huishia nakiambishi tamati **-o** katikaumoja, na **oj** katika wingi.

Mifano:

Homo – Mtu

Homoj – Watu

Libro – Kitabu

Libroj – Vitabu

- **Kivumishi cha sifa**

Kivumishi cha sifa kina tamati **a** katika umoja na **aj** katika wingi. Hakibadiliki katika jinsi na kwa ujumla huwekwa kabla ya nomino.

Mifano:

Granda

– Kubwa

Granda domo

– Nyumba kubwa

La bel**aj** patrinoj

– Akina mama wazuri

- **Vitenzi**

Kitenzi (neno linaloonyesha kitendo au hali) kinaishia na **i** kwa hali isiyo na kikomo, sawasa na kiambishi awali cha kiswahili **Ku-**.

Mifano:

Esti **Kuwa**

Havi **Kuwa** na

Fari **kufanya**

Labori **kufanya** kazi

Viwakilishi vya nafsi

Mi= mimi, ni-, si- ; **Vi** = wewe, u-, hu- ; **Li** = yeye, a-, yu- (kwa wanaume) ; **Ŝi** = yeye, a-, yu-, n.k. (kwa wanawake); **Ĝi** = yeye, ki-, i-, n.k. (kwa vitu na wanyama), **Ni** = sisi, tu-, tw-, hatu- ; **Vi** = ninyi, m-, mw-, ham-, hamw-; **Ili** = wao, wa-, vi-, zi-, n.k.

Wakati uliopo

Kwa Kiesperanto ni rahisi sana kuunganisha kila kitenzi kwa wakati wowote, kwa sasa tuangalie jinsi ya kuunganisha kwa wakati uliopo.

Esti – kuwa

Mi estas

Mimi **ni**, nipo

Ni estas

Sisi **ni**, tupo

Vi estas

Wewe **ni**, upo

Vi estas

Ninyi **ni**, mpo

Li estas

Yeye **ni**, yupo

Ili estas

Wao **ni**, wapo

Ŝi estas

Yeye **ni**, yupo

Ĝi estas

ni, kipo, n.k

Kiambishi tamati "**as**" mwishoni mwa kitenzi kwa wakati ulioponi sawa na **-na-** kwa Kiswahili:
Mi lud**as** – nin**a**cheza, Vi am**as**– m**a**nagenda,

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kinyume: Katika Kiesperanto kinyume hupatikana kwa kiambishi awali **mal-**.

Mifano:

Bona	-zuri	Malbona	Mbaya
Ami	Kupenda	Malami	Kuchukia
Beni	Kubariki	Malbeni	Kulaani
Fermi	Kufunga	Malfermi	Kufungua

JIFUNZE MANENO HAYA KWA UMAKINI

Pordo	Mlango	Tabako	Tumbaku
Fenestro	Dirisha	Estas	Ni
Seĝo	Kiti	Jes	Ndio
Tablo	Meza	Ne	Hapana, la, siyo
Libro	Kitabu	Ne estas	Sio
Papero	Karatasi	Fermita	Iliyofungwa
Kreto	Chaki	Nova	-pya
Blua	Buluu	Veneno	Sumu
Blanka	-eupe	Granda	Kubwa
Flava	Manjano	Longa	-refu
Ruĝa	-ekundu	Alta	-refu kwenda
Nigra	-eusi		Juu
Verda	Kijani	Larĝa	Pana
Tabulo	Ubao	Aŭ	Au
Krajono	Penseli	Ĉu	Je
Kaj	Na		
Alkoholo	Pombe		

Neno **Ĉu** huwekwa mwanzoni mwa sentensi kuhoji.

Mfano:

Vi parolas Esperanton – Unazungumza kiesperanto.

Ĉu vi parolas Esperanton? – **Je**, unazungumza kiesperanto?

Unapohojiwa na neno **Ĉu**, jibu **jes** (ndio) au **ne** (hapana).

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ĉu la krajono estas verda? 2. Ne, la krajono estas nigra. 3. Ĉu la seĝo kaj tablo estas altaj aŭ malaltaj? 4. La pordo estas fermita. 5. La ruĝa libro ne estas nova. 6. La nigra tabulo estas longa kaj malalta. 7. La alkoholo kaj la tabako estas venenoj. 8. Ĉu la kreto kaj la papero ne estas blankaj?

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Chaki ni nyeupe. 2. Je, dirisha limefunguliwa? 3. Meza sio kubwa. 4. Je, kitabu cha kijani ni kipya au cha zamani? 5. Je, karatasi ni nyekundu? 6. Hapana, karatasi si nyekundu, karatasi ni nyeupe.

SOMA KWA SAUTI

Saluton, mi nomiĝas Joe Mo. Mi malkovris ke facila lingvo por lerni estas Esperanto. Jam en la unuaj tagoj de la lernado mi komprenas kaj eĉ komencas paroli ĝin. Venu ankaŭ lerni kun mi, bonvenon!

Habari, jina langu ni Joe Mo. Niligundua kuwa lugha rahisi kujifunza ni Kiesperanto. Tayari katika siku za kwanza za kujifunza ninaelewa na hata kuanza kuongea. Njoo ujifunze nami pia, karibu!

GLOR-KANTO AL ESPERANTO

Ho, mia kara lingvo Esperanto,
miraklo vera kaj neripetebla,
ŝlosil' magia, kiu malfermadas
de ĉiuj landoj, kontinentoj
pordojn,
kaj same de la bonaj homoj korojn.

Vi, mia amo, mia vivo kaj konsolo,
multfoje savis min de malespero
dum krudaj, tristaj, dolorigaj
horoj,
kiam mi pensis min jam forlasita
plene
de ĉiuj karaj kaj amataj homoj,
kaj vivo ŝajnas perdi celon kaj
valoron...

Nur sola vi dum tiuj tristaj horoj
helpadis min retrovi ekvilibron
animan kaj plenigi kor-vakuon
per viaj sonoj melodij, belsonoraj,
kaj per ideoj plej humanaj, kiuj
kunigas la bonvolajn pac-
amantojn
el ĉiuj anguletoj de l' planedo
en unu grandan rondon familian.

Ho, kara, nobla lingvo Esperanto,
mirakla ilo por interkompreno!
Ĝis lasta spiro kun fervoro
mi gloros, benos vin
el tuta mia koro...

Nadija Andrianova, Fonto: Vojaĝo en Esperanto-lando.

KIESPERANTO - SOMO LA PILI

VITENZI

Kama tulivyoona, vitenzi huishia na **ik**atika hali isiyo na kikomo, na **as** katika wakati uliopo. Kwa wakati uliopita vitenzi huishia na **is**, na kwa wakati ujao, huishia kwa **os**.

Wakati uliopita

Esti – kuwa

<i>Mi esti</i>	<i>Nilikuwa</i>	<i>Ĝi esti</i>	<i>Ilikuwa, n.k</i>
<i>Vi esti</i>	<i>Ulikuwa</i>	<i>Niestis</i>	<i>Tulikuwa</i>
<i>Li esti</i>	<i>Alikuwa</i>	<i>Viestis</i>	<i>Mlikuwa</i>
<i>Ŝi esti</i>	<i>Alikuwa</i>	<i>Iliestis</i>	<i>Walikuwa</i>

Kiambishi tamati "**is**" mwishoni mwa kitenzi kwa wakati uliopitani sawa na **-li-** kwa Kiswahili:

Wakati ujao

Lerni – kujifunza, Esti – kuwa

<i>Mi lernos</i>	<i>Nitajifunza</i>	<i>Ĝi estos</i>	<i>Atakuwa</i>
<i>Vi lernos</i>	<i>Utajifunza</i>	<i>Ni lernos</i>	<i>Tutajifunza</i>
<i>Li lernos</i>	<i>Atajifunza</i>	<i>Vlernos</i>	<i>Mtajifunza</i>
<i>Ŝi lernos</i>	<i>Atajifunza</i>	<i>Ili lernos</i>	<i>Watajifunza</i>

Kiambishi tamati "**os**" mwishoni mwa kitenzi kwa wakati ujaoni sawa na **-ta-** kwa Kiswahili:

VIMILIKISHI

Vimilikishi au vivumishi vimilikishi huundwa kwa kuongeza **a** (au: **aj**) kwa kiwakilishi cha kibinafsi.

Viwakilishi		vivumishi vimilikishi	
Mi	mimi	mia(j)	-angu
Vi	wewe	via(j)	-ako

Li	yeye	lia(j)	-ake
Ŝi	yeye	ŝia(j)	-ake
Ĝi	yeye	ĝia(j)	-ake
Ni	sisi	nia(j)	-etu
Vi	ninyi	via(j)	-enu
Ili	wao	ilia(j)	-ao

Ĝia floro
Ilia fratino

Ua lake
Dada yao

Ĝiaj floroj
Iliaj fratinoj

Maua yake
Dada zao

MAJINA YA NAMBARI

0	nul/o	50	kvindek
1	unu	60	sesdek
2	du	70	sepdek
3	tri	80	okdek
4	kvar	90	naŭdek
5	kvin	100	cent
6	ses	101	cent unu
7	sep	120	cent dudek
8	ok	200	ducent
9	naŭ	300	tricent...
10	dek	900	naŭcent
14	dek kvar	1000	mil
20	dudek	1887	mil okcentokdek
21	dudek unu		sep
30	tridek	2000	dumil
40	kvardek	2023	dumil dudek tri

Sentensi: 4+6=10 kwa kiesperanto ni:

Kvar kaj ses faras dek au *kvar kaj ses estas dek.*

199+1=200: cent naŭdek naŭ kaj unu faras ducent

Vivumishi vya nambari

Tukiweka "a" kwa nambari tunaunda vivumishi vya nambari:

Unu	Moja	Unua	-a kwanza
Du	Mbili	Dua	-a pili
Dek	Kumi	Deka	-a kumi
Cent	Mia moja	Centa	-a mia moja

La **unua** infano de la familio – Mtoto wa **kwanza** wa familia.
La **tria** domo – Nyumba ya **tatu**.

Angalia: Katika wingi kumbuka kuongeza "j" mwishoni :

Unuaj wa **kwanza**, vya **kwanza**, n.k.

Duaj wa **pili**, vya **pili**, n.k.

Ili estas la unuaj - wao ni wa kwanza.

➤ Maelezo zaidi kuhusu nambari tutayapata kwenye somo la kumi na mbili.

Maneno ya kuuliza

Ĉu haitumiwi katika sentensi ambayo ina neno la kuuliza:

kiom? (kiasi gani?), **Kie?** (wapi?), **Kiel?** (namna gani? vipi?), **Kio?** (nini?), **Kiam?** (lini?), **kiom da?** (ngapi?), **kial?** (kwa nini?)...

VORTOLISTO – MSAMIATI

In-o: Tunatumia **-in-** kabla ya herufi ya mwisho kuunda nomino za kike.

Mifano:

Patro	Baba	Patrino	Mama
Reĝo	Mfalme	Reĝino	Malkia

Et-: Tunatumia **-et-** kabla ya herufi ya mwisho kupunguza ukubwa wa nomino, vivumishi, vitenzi, n.k.,

Mifano

Strato	Mtaa	Strateto	Kichochoro
Arbo	Mti	Arbeto	Kichaka

JIFUNZE MANENO HAYA KWA UMAKINI

Ŝlosilo	Ufunguo	En	Katika
Dum	Wakati, huku	Arbo	Mti
Kuri	Kukimbia	Besto	Mnyama
Kun	Na	Benko	Benchi
Ĝardeno	Bustani	Kato	Paka

Seruro	Kufuli
Birdo	Ndege
Kajero	Daftari
Hundo	Mbwa
Sidi	Kukaa
Mi sidas	Nimekaa, nakaa
Ludi	Kucheza
Stari	Kusimama
Kanti	Kuimba
Mi staras	Nimesimama, ninasimama
Instruisto	Mwalimu
Kuŝi	Kulala chini
Lernanto	Mwanafunzi
Patro	Baba
Ĉapelo	Kofia
Persono	Mtu
Sana	-enye afya
Fari	Kufanya
Veni	Kuja
Voli	Kutaka
Ĵurnalo	Gazeti
Planko	Sakafu ya chini
Strato	Mtaa
Sur la strato	Mtaani
Lampo	Taa
Diveni	Kukisia
Pri	Kuhusu
Pensi pri	Kufikiria
Mi pensas pri vi	

	Nakufikiria wewe
Mi pensas	Nadhani, nafikiri
Vetero	Hali ya hewa
Bela	-rembo, -zuri
Interesa	Inayovutia
Feliĉa	-enye furaha
De	Ya
Frato	Kaka
Sur	Juu ya
Labori	Kufanya kazi
Tio	Hiyo, kile, nk.
knabo	Kijana, mvulana
Kio estas tio	Hiyo ni nini?
Estas	Kuna
Estis	Kulikuwa
Estos	Kutakuwa
Kiom da	Kiasi gani, ngapi
Multe da	Nyingi
Malmulte da	Chache
Kie	Wapi
Tie	Hapo, pale
Ĉi tie	Hapa
Sed	Lakini
Ĉar	Kwa sababu
Hodiaŭ	Leo
Hieraŭ	Jana
Morgaŭ	Kesho

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ĉu mi sidas aŭ staras? 2. Vi ne sidas, vi staras. 3. Mi laboras dum vi ludas. 4. La blanka kato kuŝas sur la seĝo kaj dormas. 5. Hundo, birdo, kato estas bestoj. 6. Kraĵono, tablo, kajero estas objektoj. 7. La ĝardena benko estas nova. 8. Kvin kaj tri faras sep. 9. Kiom da studentoj estas

tie. Estas naŭ studentoj. 10. Kie estas mia ĉapelo? Ĝi estas tie ĉi sur la seĝeto. 11. Kio estas tio? Tio estas ĵurnalo. 12. Hieraŭ estis multe da homoj sur la stratoj, ĉar la vetero estis bela. 13. Pri kiu vi pensas? mi pensas pri vi. 14. Strateto estas malgranda strato. 15. ĉambreto estas malgranda ĉambro. 16. Mi venis hieraŭ. 17. Mi venos morgaŭ.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Msichana ameketi kwenye benchi. 2. Tuko chumbani. 3. Je, hicho ni kiti? 4. Hapana, rafiki, hicho sio kiti, hiyo ni meza. 5. Mwalimu anasimama, wanafunzi wake wanakaa. 6. Paka analala kwenye kiti, huku mbwa akikimbia na kucheza na mvulana. 7. Gazeti liko wapi? 8. Liko kwenye meza 9. Umeketi wapi? Nimeketi kwenye kiti. 10. Viti na meza viko wapi? 11. Kuna taa ngapi katika chumba chetu. 12. Kuna taa tatu katika chumba chetu. 13. Jana kaka yangu hakuweza kuja kwa sababu alikuwa mgonjwa. 14. Je, baba yako atakuja kesho? 15. Je, unaweza kukisia ninachofikiria? 16. Mbili kujumlisha tatu ni tano 17. Nane kujumlishambili ni kumi.

MIA PENSO

*Sur la kampo for de l' mondo,
antaŭ nokto de somero,
amikino en la rondo
kantas kanton pri l' espero.*

*Kaj pri vivo detruita
ŝi rakontas kompatante,
mia vundo reŝrapita
min doloras resangante.*

*"Ĉu vi dormas? Ho, sinjoro,
kial tia senmoveco?
Ha, kredeble rememoro
el la kara infaneco?"*

*Kion diri? Ne ploranta
povis esti parolado
kun fraŭlino ripozanta
post somera promenado!
Mia penso kaj turmento,*

*kaj doloroj kaj esperoj!
Kiom de mi en silento
al vi iris jam oferoj!*

*Kion havis mi plej karan –
la junecon – mi ploranta
metis mem sur la altaron
de la devo ordonanta!*

*Fajron sentas mi interne,
vivi ankaŭ mi deziras, –
io pelas min eterne,
se mi al gajuloj iras...*

*Se ne plaĉas al la sorto
mia peno kaj laboro –
venu tuj al mi la morto,
en espero – sen doloro!*

(L. L. ZAMENHOF)

KIESPERANTO - SOMO LA TATU

MTENDEWA

KIONESHI CHA MTENDEWA-N

Neno linapoonsha mtendewatunaweka mwishoni mwa neno hili herufi **-n**.

Mfano: Karlo skribas leteron: Charles anaandika barua.

Kioneshi cha mtendewa **-n** kinapatikana kwa kuuliza swali: *nani* au *nini* baada ya kitenzi:

- Charles anaandika *nini*? Jibu: Barua!

Kioneshi cha mtendewa -N hiki kinawekwa mwishoni mwa nomino, vivumishi na viwakilishi.

Mi lernas Esperanton

Ninajifunza kiesperanto

Mi legas librojn

Ninasoma vitabu

Mi legas interesajn librojn

Ninasoma vitabu vya kuvutia

Mi helpo vin

Nitakusaidia

Mi ne komprenas tion kion vi diras

Sielewi unachosema

Kumbuka

Kiambishi **-n** hubadilisha nafasi ya maneno katika sentensi bila kubadilisha maana:

Mfano: Joel manĝas panon – Joel anakula mkate.

Tunaweza pia kusema kwa Kiesperanto:

- Joel panon manĝas
- Panon manĝas Joel
- Panon Joel manĝas

Angalia

Usitumie alama **-n** mwishoni mwa maneno yanayofuata viunganishi kama **al**, **ĝis** n.k. Pia usiitumie katika vitenzi vinavyoonesha hali au namna ya kuwa.

Li *estas* bona

Yeye ni mwema

Ili *estas* malsanaj

Wao ni wagonjwa

Li iras *al* Daresalamo

Anaenda Dar es Salaam

Iru *ĝis* la pordo

Nenda hadi mlangoni

KITENZI - SHARTI

Katika sharti, vitenzi huishia kwa **kiambishi-amri u**.

Mi est u	(niache) niwe	Ĝi est u	Awe, kiwe
Vi est u	Uwe	Ni est u	Tuwe
Li est u	Awe	Vi est u	Muwe
Ŝi est u	Awe	Ili est u	(Waache) wawe

Kwa kawaida kiwakilishi hufutwa.

Donu al mi	-	Nipe
Estu bonaj	-	Muwe wema

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kuzidisha: Tunatumia **-eg-** kabla ya herufi ya mwisho kungeza ukubwa wa nomino, vivumishi, vitenzi, n.k.,

Domo	Nyumba	Domego	Jumba la kifahari
Ami	Kupenda	amegi	Kupenda sana
Varma	Moto	Varmega	-a moto, yenye kuunguza

JIFUNZE MANENO HAYA KWA UMAKINI

Tasko	Kazi	Varma	Moto
Brako	Mkono	Ami	Kupenda
Mano	Mkono	Malami	Kuchuki
Fingro	Kidole	Ŝajni	Kuonekana
Kruro	Mguu	Legi	Kusoma
Piedo	Mguu	Skribi	Kuandika
Simio	Tumbili	Viŝi	Kufuta
Leciono	Somo	Paroli	Kuzungumza, kusema
Peco	Kipande	Kompreni	Kuelewa
Bastono	Fimbo	Lerni	Kujifunza
Vitro	Kioo	Scii	Kujua
Milito	Vita	Diri	Kusema
Paŭlo	Paulo	Doni	Kutoa
Pano	Mkate	Montri	Kuonesha
Facila	Rahisi	Peti	Kuomba (kitu)
Abomena	Ya kuchukiza	Mi petas	Ninakuomba
Bona	-zuri	Danki	Kushukuru
Malbona	-baya		

Dankon	Asante
Oni	Sisi, wa-
Kion	Nini
Al	Kuelekea

Tre	Sana
Ankoraŭ	Tena
Per	Na, kwa
Tiu	Yule, huyo, hii

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ĉu vi havas interesan libron? 2. Mi havas belan ĉemizon. 3. Mi amas mian patron kaj mian patrinon. 4. Kion faras Paŭlo? Li legas libron en la ĝardeno. 5. Ĉu vi povas diri al mi kiom da manoj havas simio? 6. Kvar manojn havas simio. 7. Per kio oni viŝas la nigran tabulon? Per viŝilo. 8. Ĉu vi scias la lecionon? Jes, mi lernis ĝin hieraŭ. 9. Ĉu vi parolas Esperanton? Ne ankoraŭ sed mi ĝin komprenas. 10. La vetero estas varmega hodiaŭ. 11. Donu al mi pecon da pano, mi petas.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Baba yangu anasoma gazeti. 2. Ana kofia mpya. 3. Tuna mikono miwili na miguu miwili. 4. Meza ina miguu mingapi? Ina miguu minne. 5. Nina dada watatu lakini sina kaka. 6. Nina vitabu vingi vya kuvutia sana. 7. Je, ulifanya kazi yako ya nyumbani? Ndiyo niliifanya. 8. Nipe. 9. Niambie yuko wapi mama wa msichana huyu mdogo mwenye bahati mbaya, nataka kuzungumza naye. 10. Tujifunze masomo yetu na tutayajua.

Bonvenon – karibu! Ĝis revido – kwa heri!

HUMURAĴO

La lernantoj de la dua klaso skribas.
La instruistino rimarkas, ke Peĉjo sidas sen fari ion.
Ŝi diras al li:
- Vi denove venis sen kraĵono!
Kion vi dirus pri soldato, kiu irus sen pafilo al la ekzercejo?
- Mi dirus ke li estas Generalo!

El Juna Amiko 1972.

KIESPERANTO - SOMO LA NNE

UUNDAJI WA MANENO

MIZIZI, MIISHO, VIAMBISHI

MZIZI:

Katika kila neno la Kiesperanto kuna sehemu muhimu ambayo haibadiliki kamwe. Sehemu hii inaitwa mzizi.

Patro	Baba	- Mzizi ni:	patr.
Granda	Kubwa	- Mzizi ni:	grand.
Ami	Kupenda	- Mzizi ni:	am.

MWISHO:

Kama tulivyoona katika masomo yaliyotangulia, nomino huishia na -**o**, vivumishi -**a**, maneno ya wingi -**j**, kioneshi cha mtendewa -**n**, vitenzi visio na kikomo -**i**, kwa wakati uliopo -**as**, kwa wakati uliopita -**is**, kwa ujao -**os**, kutoa sharti -**u**.

Vielezi

Kiambishi tamati cha kielezi ni **e**.

Mifano:

Feliçe – Kwa bahati nzuri

Bone – Sawa

Kulingana na mwisho, mzizi unaweza mfululizo kuwa: **kitenzi**, **nomino**, **kivumishi**, **kielezi**.

Mfano:

Fin-**i** Kumaliza

Fin-**o** Mwisho

Fin-**a** -a mwisho

Fin-**e** Kwa mwisho, hatimaye

VIAMBISHI:

Viambishi ni maneno madogo-madogo ambayo huongezwa ama mwanzoni au mwishoni mwa mizizi ili kurekebisha maana yake; **mal**, **in**, **et**, **eg** ni viambishi tulivyoona kwa sasa.

Wakati kiambishi kinapowekwa mwanzoni mwa mzizi, huitwa **kiambishi awali**.

 Kiambishi awali mal (kinyume).

Bona – -zuri

Malbona – -baya

Granda – Kubwa

Malgranda – Ndogo

Wakati kiambishi kinapowekwa mwishoni, huitwa **kiambishi tamati**.

🚩 **Viambishi tamati: -in-o (-a kike), -et- (kupungua), -eg- (Kuzidisha).**

Patro	- Baba	Patrino	- Mama
Hundo	- Mbwa	Hundino	- Mbwa jike
Domo	- Nyumba	Dometo	- Nyumba ndogo
Libro	- Kitabu	Libreto	- Kitabu kidogo
Ami	- Kupenda	Amegi	- Kupenda sana

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi awali bo- huonyesha undugu unaotokana na ndoa.

Patro	Baba	bo patro	Baba mkwe
Fratino	Dada	bo fratino	Dada-mkwe, shemeji
Filoj	Wana	bo filoj	Wakwe

Kiambishi awali ge- huonyesha kukutana kwa jinsi mbili.

Patro	Baba	ge patroj	Baba na mama, wazazi
Frato	Kaka	ge fratoj	Kaka na dada, ndugu
Amiko	Rafiki	ge amikoj	Marafiki

FAMILIO - FAMILIA

Filo	Mwana	Parenco	Ndugu
Onklo	Mjomba	Homo	Mtu (yeyote)
Avo	Babu	Viro	Mwanaume
Nepo	Mjukuu	Virino	Mwanamke
Nevo	Mpwa	Infano	Mtoto
Kuzo	Binamu	Sinjoro	Bwana
Edzo	Mume	Sinjinoro	Bi
Fianço	Mchumba	Inteligenta	Mwervevu
Gepatroj	Wazazi	Prezenti	Kuwasilisha

MANENO MENGINE

Koloro	Rangi	Nokto	Usiku
Tago	Siku	Nun	Sasa
Vespero	Jioni	Ankaŭ	Pia

Inter	Kati ya	Najbaro	Jirani
Bone	Sawa	Henrikino	Henrietta
Loĝi	Kuishi	Johanino	Joanna
Promeni	Kutembea	Karlo	Carlos
Farti	Kujisikia(afya)	Nomo	Jina
Paco	Amani	Nomi	Kuita kwa jina
Konsisti el	Kufanywa na	Juna	Kijana mdogo
Kudri	Kushona	Kara	Mpendwa
Koni	Kujua	Ĉe	Kwa, karibu na
Konatiĝi kun	Kufahamu	Ĉe mia	} Kwa baba yangu
Kiu	Nani	patro	
Tiu	Huyo, hii, hiki	Ĉe la mano	
Amiko	Rafiki		mkono

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. La edzino de sinjoro Paŭlo estas mia fratino. 2. La avino kudras kaj la avo legas dum ilia nepo ludas kun la hundeto. 3. La onklino de Henriko venis hieraŭ. 4. Kie estas via kuzino? Ŝi estas ĉe la najbarino. 5. Kie vi loĝas? Mi loĝas kun miaj gepatroj, en la strato Zamenhof. 6. Tiu fraŭlino estas la fianĉino de mia frato. 7. La gepatroj konsistas el la patro kaj la patrino. 8. Bonan tagon, kiel vi fartas kaj kiel fartas viaj infanoj. 9. Mi fartas bone kaj miaj infanoj estas sanegaj. 10. Mi prezentas al vi mian amikon Karlo. 11. Mi estas feliĉa konatiĝi kun vi, estimata sinjoro. 12. Kiu estas via nomo? Mia nomo estas karlo. 13. Parolu al ni pri via frato Paŭlo. 14. Pensu pri ni.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Ni nani yuko hapa? Ni Bi H. 2. Mke wa mwanao ni mkwe wako. 3. Bibi yangu bado ni mdogo, lakini babu yangu ni mzee sana. 4. Msichana huyu ni nani? Yeye ni binti wa jirani yetu. 5. Kitabu hiki kina rangi gani? Kitabu hiki ni cha manjano. 6. Bi. L. ni mama mwenye furaha, watoto wake wana akili na afya njema. 7. Mwanamke huyu mwenye bahati mbaya ana watoto wengi. 8. Paka na mbwa ni marafiki wa familia. 9. Niambie vitabu vya mdogo wangu viko wapi. 10. Waesperanto wanataka amani duniani.

Kion oni volas, tion oni povas

KIESPERANTO - SOMO LA TANO

MANENO AMBATANI

Maneno ambatani au maneno ya mchanganyiko ni yale yanayoundwa kwa kuunganisha maneno mawili pamoja.

Kwa maneno **kapo** - kichwa, **doloro** - maumivu; tunaunda neno **kapodoloro** au **kapdoloro** (maumivu ya kichwa).

Maneno yafuatayo yanaundwa kwa njia ile ile:

Longkrura	-enye miguu mirefu
Manô-câmbro	Chumba cha kulia
Litotukoj	Shuka za kitanda

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati ist-o kinaonesha taaluma.

Instrui	Kufundisha	Instruisto	Mwalimu
Laboro	Kazi	Laboristo	Mfanyakazi

Kiambishi tamati ul-o kinaonesha mtu aliye na sifa ya ...

Blinda	Kipofu	Blindulo	Mtu kipofu
Bonkora	Mwenye roho nzuri	Bonkorulo	Mtu mwema

LA HOMA KORPO 1 – MWILI WA MWANADAMU 1

Kapo	Kichwa	Nazo	Pua
Kranio	Fuvu la kichwa	Buô	Kinywa
Cerbo	Ubongo	Lipo	Mdomo
Vizaô	Uso	Dento	Jino
Haroj	Nywele	Orelo	Sikio
Okulharoj	Kope	Vango	Shavu
Lipharoj	Masharubu	Lango	Ulimi
Frunto	Paji la uso	Kolo	Shingo
Brovo	Nyusi	Barbo	Ndevu
Okulo	Jicho	Osto	Mfupa
		Osta	-a mfupa

MANENO MENGINE

Azeno	Punda	Speco de	Aina ya
--------------	-------	-----------------	---------

Skatolo	Sanduku
Neĝo	Theluĵi
Bruna	Kahawia
Do	Hivyo
Surda	Kiziwi
Muta	Bubu
Akra	-kali
Dekstra	-a kulia
Enhavi	Kuwa na
Maldekstra	-a kushoto
Maldekstre	Kwa upande wa kushoto
Rigardi	Kutazama

Vidi	Kuona
Aŭskulti	Kusikiliza
Aŭdi	Kusikia
Flari	Kuhisi, kunusa
Gustumi	Kuonja
Suferi	Kuteseka
Ripari	Kurekebisha
Atendi	Kusubiri
Por	Kwa
Kiel	Kama, vipi?
Nur	Pekee, tu

Kumbuka: *Kiu* na *tiu* huwa *kiuj* na *tiuj* katika wingi, na katika kioneshi cha mtendewa *kiun* na *tiun*, *kiujn* na *tiujn*.

Kiuj estas tiuj sinjoroj
Kiun vi rigardas?
Kiujn librojn vi legas?
 Lernu tiun lecionon
 Legu tiujn librojn

Watu hawa ni akina nani?
 Unamtazama nani?
 Unasoma vitabu gani?
 Jifunze somo hili
 Soma vitabu hivi

Kiu, *kiel* na maneno mengine ya kuhoji hutumika kama ifuatavyo:

La infano kiu ploras

Mtoto anayelia.

La birdoj kiuj kantas

Ndege wanaoimba.

La bestoj suferas kiel la homoj

Wanyama wanateseka kama
wanadamu.

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Mia frato havas dentodoloron, li tre suferas. 2. La haroj de la avino estas blankaj. 3. Kion ni faras per la okuloj? Ni vidas kaj rigardas. 4. Ni havas du okulojn por vidi, du orelojn por aŭdi sed unu buŝon por paroli. 5. Tiu kiu ne povas paroli estas muta, tiu kiu ne aŭdas estas surda. 6. Blindulo estas viro kiu ne vidas. 7. Dekstre kaj maldekstre de la ĝardeno pordo estas malnova benko.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Masikio ya punda ni marefu. 2. Mtu huyu ni mzee sana, nywele zake, nyusi, masharubu, ndevu ni nyeupe kama theluĵi. 3. Tunaonaje? Tunaona kwa macho. 4. Fuvu la kichwa ni aina ya sanduku la mifupa

ambalo lina ubongo. 5. Asiyeweza kusikia ni kiziwi. 6. Kipofu ni mtu asiyeweza kuona. 7. Kuna miti upande wa kulia na kushoto wa barabara. 8. Nina maumivu ya jino. 9. Nani anatengeneza mkate? Ni mwokaji.

LEGOTEKSTO : MAVOMO ALVENAS

Ĉiuj en la urbo parolis pri la Universala Kongreso de la Internacia Lingvo, kiu komenciĝos en tiu semajno. Multaj iris al la flug-haveno kaj al la busa staci-domo por atendi kongresanojn, kiuj venis el la tuta mondo. Ankaŭ Andreo estis en la stacidomo. Li estis dekdu-jaraĝa kaj li sciis paroli en la Internacia Lingvo, ĉar lia patro instruis ĝin al li kiam li estis tre malgranda. Kiam li lernis skribi li komencis korespondi per leteroj kun infanoj de aliaj landoj kaj unu el liaj korespond-amikoj estis Mavomo, knabo sam-aĝa kiel li, kiu vivis en Zairio, granda lando en la centro de Afriko, kiu nuntempe nomiĝas Demokratia Respubliko de Kongo.

Andreo atendis senpacience la buson en kiu veturis Mavomo kaj lia patro. Kiam la amiko skribis, ke li venos kun sia patro al la kongreso, Andreo entuziasmiĝis kaj konvinkis siajn gepatrojn gastigi ilin. Fine alvenis la buso kaj el ĝi eliris viro kaj knabo, ambaŭ kun verda steleto sur la brusto. Andreo tuj alproksimiĝis kaj kriis:

— Mavomo! Vi estas Mavomo, ĉu ne? Mi estas Andreo.

Jes, li estis Mavomo.

— Andreo! — li diris, kun gaja rideto.

Ili brakumis unu la alian kaj Mavomo prezentis sian patron al Andreo.

— Venu kun mi al mia domo, — diris Andreo. — Certe vi estas lacaj. Mi havas monon por pagi taksion. Mia patrino atendas nin kun bongusta lunĉo. Fakte la vizitantoj estis tre lacaj pro la longa vojaĝo. Ili dankis multe kaj sekvis Andreon de proksime, por ne perdiĝi en la homamaso. Subite, kiam ili jam estis apud la taksio, Mavomo haltis kaj rigardis alian aŭtomobilon, kiu en tiu momento ekmoviĝis por eliri el la stacidomo.

— Kio okazas? — demandis Andreo.

— Kiel strange... — diris Mavomo. — Tiu junulo, en tiu taksio... Ŝajnas, ke mi konas lin. Lia patro ridis kaj komentis:

— Nu, mia filo, tio neblas, ni ĵus alvenis. Mi pensas, ke vi legis multajn krim-romanojn en la aviadilo. Ankaŭ Andreo ridis. Tamen Mavomo restis serioza kaj silenta dum kelkaj minutoj, streĉante sian memoron. Poste li komencis observi la urbon tra la fenestro de la taksio kaj ne plu pensis pri tio.

Fonto : el “la Malbeno de Tarumo kaj Nurana”

KIESPERANTO - SOMO LA SITA

KAMWE USITAFSIRI "NENO KWA NENO"

Unapotafsiri hupaswi kamwe kuzingatia kila neno bali utafute maana ya sentensi.

Mifano: **Ndege** – Birdo, aviadilo.

Kuchanganya miguu – Kuri (laŭvorte: miksi la krurojn).

Kulinganisha

1. Ulinganisho wa ubora: *zaidi ... kuliko*, hutafsiriwa kwa *pli... ol*.
 - Wewe ni mdogo **kuliko** mimi – Vi estas **pli** juna **ol** mi.
2. Ulinganisho wa uduni: *chini ... kuliko* hutafsiriwa kwa *malpli ... ol*.
 - Hali ya hewa si nzuri **kuliko** jana – La vetero estas **malpli** bela **ol** hieraŭ.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi ig-i kinamaanisha *kufanya*.

Morti – Kufa

Mortigi – Kusababisha kifo, kuua

Pura – Safi

Purigi – Kufanya safi, kusafisha

Kiambishi tamati ig-i kinamaanisha *kuwa*.

Malsana – Mgonjwa

Malsaniĝi – Kuwa mgonjwa

Maljuna – Mzee

Maljuniĝi – Kuwa mzee, kuzeeka

LA HOMA KORPO 2 – MWILI WA MWANADAMU 2

Trunko	Kiwiliwili
Haŭto	Ngozi
Karno	Nyama
Ungo	Kucha
Ungego	Kucha kubwa
Sango	Damu
Ŝultro	Bega
Ventro	Tumbo
Stomako	Tumbo
Pulmoj	Mapafu

Koro	Moyo
Kora	Kutoka moyoni
Kore	Kwa moyo
Bonkora	-enye moyo
	mwema
Arterio	Ateri
Vejno	Mshipa
Genuo	Goti
Parto	Sehemu
Brusto	Kifua

MANENO MENGINE

Forta	-enye nguvu	Mensogi	Kudanganya
Dika	Nene	Bezoni	Kuhitaji
Dikiĝi	Kunenepa	Antaŭ	Kabla, mbele
Laca	Chovu	Malantaŭ	Nyuma
Laciga	-enye kuchosha	Pruntedoni	Kukopesha
Diversa	Mbalimbali	Pli bone	Bora
Rapide	Kwa haraka	Tro	Sana, kupita kiasi
Ĝenerale	Kwa ujumla	Kiam	Lini
Branĉo	Tawi	Neniam	Kamwe
Folio	Jani, karatasi	Ĉiam	Kila mara
Radiko	Mzizi	Ke	Kwamba
Marŝi	Kutembea	Vero	Ukweli
Spiri	Kupumua	Krimo	Uhalifu
Iri	Kwenda	Ĉevalo	Farasi
Sekvi	Kufuata	Profesoro	Profesa
Saluti	Kusalimu	Momento	Muda mfupi

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ni havas du manojn: la dekstran kaj la maldekstran. 2. La homo spiras per la pulmoj kaj ankaŭ per la haŭto. 3. Ĉu la arboj spiras? Jes, per la folioj. 4. La homa korpo konsistas el la kapo, la trunko kaj la membroj. 5. La tibio estas krura osto. 6. Ruĝa sango kuras en nia korpo. 7. Ĉu la koro estas maldekstre aŭ dekstre? 8. Li estas tre malsana kaj maldikiĝis. 9. La bonkoraj infanoj estas ĉiam pli intelligentaj ol la malbonkoraj. 10. Nia ĝardeno estas pli bela ol tiu kiun havas la najbaro. 11. Mi ne povas sekvi vin, ĉar vi tro rapide marŝas. 12. La haroj blankiĝas kiam oni maljuniĝas. 13. Kiam vi skribos al via amiko Henriko, salutu lin por mi.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Anapenda mashambani kuliko jijini. 2. Tunatembeaje? Kwa miguu. 3. Niko wapi? Uko mbele ya ubao. 4. Kifua kina mapafu na moyo. 5. Nipe kiti kilicho upande wa kulia wa mlango. 6. Inuka, nenda kwenye ubao na uandike kile nitakacho kuambia. 7. Kazi hii inachosha. 8. Siku zote sema ukweli. 9. Kamwe hatutawapenda waongo 10. Mkono wa kulia. 11. Moyo uko upande wa kushoto.

KIESPERANTO - SOMO LA SABA

ULINGANISHO WA USAWA

Ulinganisho wa usawa “**kama**” hutafsiriwa kwa kiesperanto na **tiel** ... **kiel**.

Mfano

Ninafanya kazi vizuri **kama** wewe – Mi laboras **tiel** bone **kiel** vi.

Una akili **kama** Paulo – Vi estas **tiel** inteligenta **kiel** Paŭlo.

KIHUSISHI - EL

Kihusishi **el** (kutoka, nje) huashiria utengano.

Mifano:

Iri – Kwenda

Eliri –Toka ndani, kwenda nje

Li **el**iras **el** la ĉambro – Anatoka chumbani.

Mi prenas monon **el** mia monujo – Ninachukuwa pesa *kutoka kwenye* pochi yangu.

Pia tunatumia kihusishi hiki kuashiria nyenzo ambayo ndani yake kitu kimetengenezwa.

■ Pordo **el** ligno

■ Ŝuo **el** ledo

Mlango **wa** mbao

Kiatu kilichotengenezwa kwa ngozi,

Kiatu **cha** ngozi.

Tunaweza pia kusema:

Ligna pordo

Leda ŝuo

Mlango **wa** mbao

Kiatu **cha** ngozi

Swali:

El kio estas tiu robo? = Hiyo nguo imetengenezwa **kwa** nini?

Tiu robo estas **el** kotono = Nguo hii imetengenezwa **kwa** pamba.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati il-o kinaonesha chombo, kifaa.

Kudri Kushona **Kudriilo** Sindano

Viŝi Kufuta **Viŝilo** Kifutio

Komuniki Kuwasiliana **Komunikilo** Kifaacha mawasiliano

Labori Kufanya kazi **Laborilo** Kifaa cha kazi

Kiambishi um-i (um-o) kinatumiwa mara chache tu.

Brako	Mkono	Brakumi	Kukumbatia
Kolo	Shingo	Kolumo	Kola ya shati

VESTOJ – NGUO/ MAVAZI

Pantalono	Suruali	Tuko	Kitambaa
Ŝuo	Kiatu	Nasztuko	Leso
Jako	Koti	Tablotuko	Kitambacha
Ĉemizo	Shati		mezani
Kravato	Tai ya kuvaa	Litotuko	Shuka
Mantelo	Koti, kanzu	Laĉo	Kamba za viatu
Robo	Nguo	Demeti	Kuvua nguo
Jupo	Sketi	Surmeti	Kuvaa nguo
Ŝtrumpo	Soksi	surporti	
Poŝo	Mfuko wa vazi		

MANENO MENGINE

Vendi	Kuuza	Serĉi	Kutafuta
Ringo	Pete	Preni	Kuchukua
Kupro	Shaba	Preferi	Kupendelea
Fadeno	Uzi	Frap	Kupiga
Sindano	Pinglo	Ŝiri	Kupasua,
Brosi	Kubrashi,		kurarua
	kufuta	Difekti	Kuharibu
Broso	Brashi	Difektita	Iliyoharibiwa
Sovaĝulo	Mshenzi	Ripari	Kurekebisha
Ĉefa	Kuu	Lavi	Kuosha
Hela	Wazi, mwanga	Helpi	Kusaidia
Simpla	Rahisi	Malhelpi	Kuzuia
Alia	-ingine	Tamen	Hata hivyo
Kongrui	Kuendana	Lasi	Kuacha
Trovi	Kutafuta,	Esperante	} Kwa
	kupata	En Esperanto	
Troviĝi	Kupatikana	Kaj tiel plu, ktp	} Kiesperanto
Aĉeti	Kununua		

Na kadhalika, n.k

Kaptu la sekundon kiu neniam revenos!

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Kiuj estas la ĉefaj partoj de la homa korpo? 2. La birdoj flugis el la najbara ĝardeno. 3. Kie do estas la broso? Mi bezonas ĝin por brosi mian jakon. 4. Ĉu vi ne vidas ĝin? Ĝi estas antaŭ vi, sur la tablo. 5. Miaj ŝuaj laĉoj estas difektitaj, aliajn donu al mi. 6. Diru al mi kie troviĝas la puraj naztukoj. 7. Kiel salutas virojn? Por saluti ili demetas la ĉapelon. 8. Oni nomas ŝu-vendistoj tiujn kiuj vendas ŝuojn. 9. Ne difektu vian belan mantelon. 10. Mi ŝiris la dekstran manikon de mia jakto, ĉu vi povos ĝin ripari por morgaŭ. 11. Mi ne havos tempon hodiaŭ kaj morgaŭ, mi nur povos fari ĝin por post morgaŭ. 12. Atendu nin, ni iros kun vi, ni bezonas aĉeti ĉemizojn kaj ŝtrumpojn.

Tafsiri kwa Kisesperanto

1. Je, utasafisha kofia yangu huku nikivaa tai yangu? 2. Mlango unagongwa, ni nani? Ni mshona nguo. 3. Kitu hiki kinaitwaje? 4. Je, utachukua sindano kwenye sanduko ndogo ya chuma kwenye meza. 5. Mama yako yuko wapi? Yuko bustanini. 6. Bustani yetu si nzuri kama yako; lakini ni nzuri zaidi kuliko ile ya Charles. 7. Usiharibu vitabu ambavyo umekopeshwa! 8. Tafuta na utapata. 9. Bisheni na mtafunguliwa.

SOLVITA DEMANDO

Dank' al Dio sonas mia kanto,
Dank' al voĉo mi ne estas muta,
Sed dank' al la bela Esperanto
Mi parolas kun la mondo tuta

Anglo, franco, germano kaj svedo,
Dano, sviso, italo, hungaro,
Min komprenas sen traduk-
rimedo,
Parolantan al ĉiu homaro !

Jes ĉu hejme, ĉu en eksterlando.
Ĉie fratojn mi jam multajn trovas;
Ĉar solviĝis tutmonda demando,
Homo homon ekkompreni povas.

29.II.05.

A, Dombrovski

*Fonto : Ruslanda Esperantisto,
1905.*

KIESPERANTO - SOMO LA NANE

KIONESHI CHA MWELEKEO –N

Kwa kuonesha mtendewa, tunatamatisha neno kwa **-n**. Tunasema kwamba neno hili ni katika *akuzativo*. Tunapata kioneshi cha mtendewa kwa kuuliza swali **“nani”** au **“nini”** baada ya kitenzi.

Mfano: Mi lernas Esperanton – Ninajifunza kiesperanto.

Akuzativopia hutumika kuonyesha mabadiliko ya mahali. Tunaongeza **-n** kwa jina la mahali tunapoelekea.

Mifano:

La kato saltas sur la tablon – Paka anaruka juu ya meza (akitoka chini).

Kien vi iras? – Unaenda wapi?

Venu tien ĉi – Njoo hapa.

Angalia:

Vihusishi **al** (kwa, kuelekea) na **ĝis** (hadi), ambavyo vyenyewe vinaonesha *mwelekeo*, lazima visifuatwe na *akuzativo -n*.

Mifano:

Mi iras al Daresalamon – Naenda Dar es Salaam

Iru ĝis la pordon – Nenda hadi mlangoni

Iru al la pordon – Kwenda mlangoni.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati uj-o kinamaanisha: kilicho na, ambacho hubeba.

Mono	Pesa	Monujo	Pochi
Supo	Supu	Supujo	Bakuli la supu

Kiambishi tamati hiki pia hutumika **kutaja nchi** na **miti**.

Germano	Mjerumani	Germanujo	Ujermani
Tanzano	Mtanzania	Tanzanujo	Tanzania
Mango	Embe	Mangujo	Mti wa maembe

Lakini pia tunaweza kusema:

Tanzanlando (au Tanzanio)	Jamuhuri ya mwungano wa Tanzania
Mangarbo	Mti wa maembe

Kiambishi tamati ad-i huonesha kitendo cha muda mrefu, **ad-o** ni muda wa kitendo.

Paroli	Kuongea	Paroladi	kuongea sana
---------------	---------	-----------------	--------------

Promeni	Kutembea	Promenado	kutembea, matembezi
----------------	----------	------------------	------------------------

ALIAJ VORTOJ – MANENO MENGINE

Franco	Mfaransa	Ĵeti	Kutupa
Hispano	Mhispania	Bruĭ	Kupiga kelele
Glaso	Glasi, bilauri	Naĝi	Kuogelea
Biero	Bia	Trinki	Kunywa
Plafono	Dari	Flugi	Kupaa
Muro	Ukuta	Iri	Kwenda
Tero	Ardhi, dunia	Eniri	Kuingia
Sidi tere	Kukaa chini	Eliri	Kutoka
Patrujo	Nchi (ya baba)	Levi	Kuinua
Papilio	Kipepeo	Leviĝi	Kusimama, kuinuka
Insekto	Mdudu	Donaci	Kutoa zawadi
Pinto	Ncha, mwisho	Fali	Kuanguka
Kelnero	Mhudumu	Manĝi	Kula
Mieno	Mwonekano, sura	Fiere	Kwa kiburi, fahari
Kolero	Hasira	Subite	Ghafla
Civilizita	Mstaarabu	Ĉirkaŭ	Karibu
Tuta	Nzima	Ĉirkaŭi	Kuzunguka
Kontenta	Kuridhika	Tra	Kupitia
Trankvila	-enye kutulia	Parkere	Kwa moyo
Ĝoja	-enye furaha	Kompatinda	Mwenye Kusikitisha
Libera	Huru		
Liberigi	Kuweka huru		
Reciti	Kukariri		

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. La infano ploras ĉar ŝi perdis la pupon kiun ŝia onklino donacis al ŝi.
 2. Ne restu ĉe la pordo, eniru aŭ eliru. 3. Diru al mi la nomojn de la objektoj kiujn mi vidas ĉirkaŭ vi. 4. Granda kaj belega ĝardeno ĉirkaŭas nian domon. 5 Ne faligu la glasojn.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Je, ungependa kunywa nini? 2. Sikupata muda wa kujifunza kwa sababu nilikuwa mgonjwa sana, lakini nitajifunza kesho. 3. Unazungumza Kieperanto vizuri kama jirani yako. 4. Glasi hii ni chafu, usiweke mezani. 5. Usitupe mkate sakafuni. 6. Ubao umetengenezwa kwa mbao.

KIESPERANTO - SOMO LA TISA

VITENZI (MWENDELEZO) – SUBJUNKTIVO

Katika Kiesperanto, subjunktivo huishia kwa **u**, kama ile ya sharti.

Ke mi estu	Kwamba niwe	Ke ĝi estu	Kwamba iwe
Ke vi estu	Kwamba uwe	Ke ni estu	Kwamba tuwe
Ke li estu	Kwamba awe	Ke vi estu	Kwamba muwe
Ke ŝi estu	Kwamba awe	Ke ili estu	Kwamba wawe

Baada ya vitenzi **voli, peti, deziri, bezoni, esti necese**, kiambishi-amri **u** hutumika wakati vitenzi hivi vinafuatwa na kiunganishi **ke**.

Mifano:

Li deziras ke mi parolu u kun li	<i>Anataka niongee naye</i>
Mi volas ke vi kantu	<i>Nataka uimbe</i>
Estas necese ke vi faru vian taskon	<i>Lazima ufanye kazi yako.</i>

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati aĵ-o kinamaanisha kitu.

Nutri	Kulisha	Nutra ĵo	Chakula
Trinki	Kunywa	Trinka ĵo	Kinywaji
Manĝi	Kula	Manĝa ĵo	Chakula

NUTRAĴOJ 1 – VYAKULA 1

Faruno	Unga	Frukta	-a matunda
Kuko	Keki	Fruktodona	-enye matunda
Biskvito	Biskuti	Butero	Siagi
Legomo	Mboga	Salo	Chumvi
Terpomoj	Viazi	Sukero	Sukari
Fazeoloj	Maharage	Sukeri	Kutia sukari
Salato	Saladi	Akvo	Maji
Rizo	Mchele	Teo	Chai
Fruktoj	Matunda	Kafo	Kahawa

MANENO MENGINE

Kulero	Kijiko	Mola	Laini
Forko	Uma	Malmola	Ngumu
Telero	Sahani	Muro	Ukuta

Preta	Tayari	Deziri	Kutamani, kutakia
Bongusta	Tamu	Vivi	Kuishi
Ŝati	Kupenda	Permesi	Kuruhusu
Mateno	Asubuhi	Proponi	Kutoa
Tagmanĝo	Chakula cha mchana	Devi	Kulazimika
Vespermangô	Chakula cha jioni	Estas necese	Ni lazima
Sati	Kushiba	Io	Kitu fulani
Soifi	Kuwa na kiu	Sufiĉe da	Ya kutosha
Tranĉi	Kukata	Tro da	Nyingi mno
Tranĉilo	Kisu	Baldaŭ	Hivi karibuni
Tranĉaĵo	Kipande	Antaŭ ol	Kabla
Alporti	Kuleta	Restoracio	Mgahawa
		Nutri	Kulisha

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ĉu vi volas ke mi alportu al vi kafon aŭ lakton? 2. Mi preferas lakton.
3. La hundo ŝajnas soifi, alportu al ĝi akvon por ke ĝi povu trinki. 4. Ĉu ni baldaŭ manĝos? Mi tre malsatas. 5. Estas necese ke vi purigu viajn manojn antaŭ ol manĝi. 6. Tiu frukto ne estas sufiĉe matura, prenu alian. 7. Oni devas manĝi por vivi, ne vivi por manĝi. 8. Diru al mi tion kion vi matenmanĝis.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. MKate uliokatwa. 2. Tafadhali nisaïdie kuosha sahani na kuzikausha.
3. Kama kinywaji, nataka unipe maziwa au maji. 4. Rafiki yangu na mimi tungependa kula chakula cha jioni, unaweza kutupa chakula? 5. Bustani yetu ina miti mingi ya matunda.

HO, MIA KOR'

Ho, mia kor', ne batu maltrankvile,
El mia brusto nun ne saltu for!
Jam teni min ne povas mi facile,
Ho, mia kor'!
Ho, mia kor'! Post longa laborado
Ĉu mi ne venkos en decida hor'?
Sufiĉe! trankviliĝu de l' batado,
Ho, mia kor'!

L. L. Zamenhof

KIESPERANTO – SOMO LA KUMI

VITENZI (MWENDELEZO) – SHARTI

Masharti yanaonyesha hali na inaishia na **us** kwa Kiesperanto. sawasawa na **-nge-** kwa Kiswahili.

Mi **estus** Ninge**kuwa**
Viest**us** Unge**kuwa**
Li **estus** Ange**kuwa**
Ŝi **estus** Ange**kuwa**

Ĝi **estus** Ange**kuwa**
Ni **estus** Tunge**kuwa**
Viest**us** Mnge**kuwa**
Ili **estus** Wange**kuwa**

MATUMIZI YA “SE”

Neno **SE**linaweza kutafsiriwa kwa njia tatu tofauti:

1° kueleza hali fulani, inatafsiriwa na **se** kwa Kiesperanto, sawasawa na **kama** ya Kiswahili.

✚ **Se** vi ven**us** ni **estus** feliĉaj – **Kama** ungekuja tungefurahi.

2° ikieleza kuhojiwa kwa njia isiyo ya moja kwa moja, inatafsiriwa na **ĉu**.

✚ Diru al mi **ĉu** vi venos – Niambie **kama** utakuja.

3° ikiwa na maana ya **sana** inatafsiriwa na **tiel**.

✚ Vi marŝas **tiel** rapide ke mi ne povas sekvi vin – Unatembea haraka **sana** hivi kwamba siwezi kukufuata.

SIFA KUU

Katika Kiesperanto, **zaidi ... ya** inatafsiriwa kama **plej ... el**.

• Anita estas la **plej** bela **el** ĉiuj – Anita ndiye mrembo **kuliko** wote au Anita ni mrembo **kuliko** wote.

Tazama pia:

Unu **el** tiuj homoj – Mmoja **wa** watu hawa.

Usemi “... iwezekanavyo” unatafsiri **kiel eble plej...**

Venu morgaŭ **kiel eble plej** akurate – Njoo kesho kwa wakati **iwezekanavyo**.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati –ido ina maana ya wana wa kizazi, au wana wa (kwa watu na wanyama).

Ŝafo	Kondoo	Ŝafido	Mwana-kondoo
Reĝo	Mfalme	Reĝido	Mwana mfalme
Isralo	Israeli	Israelido	Mwisraeli

Kiambishi tamati –aro kinamaanisha mkusanyiko.

Arbo – Mti

Arbar**aro** – Msitu

Esperantisto – Mwesperanto Esperantist**aro** – Waesperanto

Kiambishi -ero kinaonesha kipande, kipengele.

Fajro – Moto

Fajr**ero** – Cheche

NUTRAĴOJ 2 – VYAKULA 2

Fiŝo	Samaki	Botelo da vino	Chupa ya
Ovo	Yai		divai
Sauĉo	Mchuzi	Viando	Nyama
Vinagro	Siki	Porko	Nguruwe
Oleo	Mafuta	Porkaĵo	Nyama ya
Vino	Mvinyo, divai		nguruwe

MANENO MENGINE

Danĝera	Hatari	Servisto	Mtumishi
Opinii	Kufikiria	Iom	Kidogo
Opinio	Maoni	Iom da vino	mvinyo kidogo
Kuniklo	Sungura	Laŭ	Kulingana na,
Buĉi	Kuchinja		kwa
Buĉisto	Mchinjaji	Ne ... plu	Sivyo tena
Antaŭsciigi	Kuarifu	Soifi	Kuwa na kiu
Bonvolu	Tafadhali	Mi dankas	Nakushukuru
Akcepti	Kukubali	Dankon	} Asante
Servi	Kutumikia	Danke	
Kruĉo	Mtungi	Kelke da	} Baadhi
Korko	Kizibo	kelkaj	
Korktirilo	Kizibao	Ĉiu	Kila mmoja,
Taso	Kikombe		Kila mtu
Multe da	} Mengi, nyingi	Ĉiuj	-ote (wote, ...)
multaj		Plena	Iliyojaa
Malmultaj	-chache	Plenigi	Kujaza

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Mi petas, donu al mi glason da akvo kun iom da kafo, dankon. 2. Kion vi trinkos? Bieron, akvon, lakton, vinon, teon, kafon? 3. Mi deziras nur akvon, estas la plej bona el ĉiuj trinkaĵoj. 4. Diru al la kelnero alporti (au ke li alportu) alian glason da vino. 5. Trinku laŭ via soifo kaj manĝu laŭ via malsato. 6. Se la vetero estus bela ni irus en la ĉirkaŭaĵon de la urbo tagmanĝi kun amikoj. 7. Ne faru al la aliaj tion kion vi ne volus ke oni faru al vi.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Usitembee haraka sana, siwezi kukufuata. 2. Usijaze glasi yangu, sina kiu. 3. Tafadhali nijulishe wakati chakula cha ĵioni kiko tayari. 4. Tafadhali niletee kipande cha mkate, siagi na glasi ya maziwa. 5. Unaweza kuniambia kama hali ya hewa itakuwa ya moto (ya jua) kesho? 6. Ukitaka tungeweza kula bustanini. 7. Tafadhali nikopeshe kisu chako. 8. Sina njaa.

Maneno ya kujifunza kwa moyo

Bonan tagon

Bonan versperon

bonan nokton

Kiel vi fartas?

Mi fartas bone, dankon. Kaj vi?

Ankaŭ mi, dankon

Mi estas tre feliĉa konatiĝi kun vi

Kaj ankaŭ mi, ĝis revido.

Siku njema (mchana mwema)

Jioni njema

Usiku mwema

Habari yako? U hali gani?

Sijambo, asante. Na wewe?

Na mimi pia, asante.

Nimefurahi sana kukufahamu

*Na mimi pia, tuonane baadaye
(kwa heri).*

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA MOJA

MAJINA YA NAMBARI - MWENDELEZO

Kama tulivyoona katika somo la tatu, kuhesabu ni rahisi sana kwa Kiesperanto:

0 **nul**, 1 **unu**, 2 **du**, 3 **tri**, 4 **kvar**, 5 **kvin**, 6 **ses**, 7 **sep**, 8 **ok**, 9 **naŭ**, 10 **dek**, 11 **dek unu**, 20 **dudek**, 25 **dudek kvin**, 30 **tridek**, ...

Tukiongeza kwenye nambari za kardinali mwisho: **o**, **a**, **e**, tunaunda *nomino*, *vivumishi* *vya ordinal* na *vielezi*.

1° Majina

Unuo – Kitengo kimoja
Dekduo – Dazeni, kumi na mbili

2° Vivumishi vya nambari (kuonesha mpangilio, cheo)

Unua – Kwanza, -a kwanza
Dua – Pili, -a pili
Kvina – -a tano

3° Vielezi

Unue – Kwanza
Due – Pili
Trie – Tatu

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati on- hutumika kuunda nambari za sehemu.

❖ Robo ya 8 ni 2 – **Kvarono** de 8 estas 2.

Kiambishi tamati obl- hutumika kuunda vizidishi.

Duobla Mara mbili
Triobla Mara tatu
Centobla Mara mia

❖ 2 mara 3 ni 6 (**2X3=6**) hutafsiriwa kuwa: **duoble tri faras ses**.

❖ Tano mara saba ni 35 (**5X7=35**) tafsiri yake ni: **Kvinoble sep faras tridek kvin**.

❖ 11 mara 5 ni 55 (**11X5=55**) hutafsiriwa kuwa: **Dek unu oble kvin faras kvindek kvin**.

TEMPO (1) – WAKATI, MUDA (1)

Horo	Saa	Pasi	Kupita
Minuto	Dakika	La tempo pasas	
Sekundo	Sekunde		Mudaunapita
Tago	Siku	Kioma	Kiasi gani
Mezo	Katikati	Kioma horo?	Saa ngapi ?
Tagmezo	Mchana	Matene	} Asubuhi
Noktomezo	Usiku wa manane	Dum la mateno	
		Nokte	} Usiku
Horloĝo	Saa, wochi	Dum la nokto	
Brakhorloĝo	Saa ya mkononi	Hodiaŭ matene	Asubuhi hii
Montrilo	Mshale wa saa	Morgaŭ vespere	Kesho jioni

MANENO MENGINE

Suno	Jua	Fru	Kuwahi
Gaja	Mchangamfu	Frue	Mapema
Rapidi	Kuharakisha	Malfrui	Kuchelewa
Rapidu	Harakisha	Akurate	Kwa wakati
Levi	Kuinua	Kune	Pamoja
Leviĝi	Kusimama	Kial	Kwa nini
Komenci	} Kuanza	Tial ke	Kwa hiyo
Komenciĝi		poste	Baadaye
Senkulpigi	} Kusamehe	Je	Kihusishi chenye
Pardoni			maana isiyojulikana

KIHUSISHI – JE

Kihusishi hiki hakina maana sahihi, kinatumika wakati hakuna kihusishi kingine kinachoweza kutumika.

Mifano: Je la kvara horo – Saa nne.
 Alta **je** du metroj – Mita mbili (kwenda) juu.
 Plena **je** akvo – Iliyojaa maji.

SAA

Ili kuonesha saa, tunatumia vivumishi vya nambari **unua, dua, tria, n.k.** Ikiwa kuna sehemu ya saa (dakika, robo, nusu), inaelezwa kwanza.

Mifano:

Ni saa 3:5 asubuhi, hutafsiriwa kama: *Estas kvin minutoj post la tria (horo).*

Ni 11 kamili. – *Estas la dekunua horo au estas la dek-unua.*

Ni dakika 10 kabla ya saa 3 – *Estas dek minutoj antaŭ la tria.*

Ni saa 3 na robo – *Estas kvarono post la tria.*

Ni saa ngapi? – *Kioma horo estas?*

Atakuja saa ngapi? *Je kioma horo li venos?*

Saa tatu – *Je la tria (horo).*

Njia nyingine ya kuashiria wakati:

Ni saa 3:10 asubuhi – *Estas tri horoj kaj dek minutoj.*

Ni 1:15 – *Estas la unua kaj dek kvin minutoj.*

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Hodiaŭ vespere ni vespermanĝos frue, je duono post la kvina. 2. Via brakhorloĝo ne bone funkcias; ĝi malfruas. 3. Mi multe malfruas, senkulpigu min, pardonu min. 4. Kioma horo estas nun? Estas la deka. 5. Estas duono post la sepa. 6. Estas kvarono antaŭ la deka. 7. La partoj de la tago estas: la mateno, la tagmezo kaj la vespero. 8. Kial vi kutimas veni tiel malfrue? 9. Ĉu vi scias je kioma horo leviĝas la suno? Ĉirlaŭ la sesa! 10. Kiom faras duoble kvin? Duoble kvin faras dek. 11. Kiom estas la triono de naŭdek? 12. La milito estas la plej granda el ĉiuj malfeliĉaĵoj.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Jua huchomoza asubuhi. 2. Unaweza kuja kesho? Hapana, sitapata muda asubuhi, naweza kuja tu jioni saa kumi na moja au saa kumi na moja na robo. 3. Je, ungependa uletewe chakula chako cha mchana saa ngapi? Saa 8 mchana kama kawaida. 4. Muda hukimbia unapofanya kazi. 5. Asubuhi hii ndege wanaonekana kuimba kwa furaha kuliko kawaida. 6. Kwa nini mbwa hataki kula? Kwa sababu ni mgonjwa. 7. Hatukuweza kufika mapema, tafadhali utuwie radhi. 8. Mbili mara kumi ni ngapi? 9. Mbili mara kumi ni ishirini. 10. Katika nchi za ulaya, usiku ni baridi zaidi kuliko mchana.

Bona gloro pli valoras ol oro!

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA MBILI

MATUMIZI YA VIVUMISHI VYA NAMBARI

Vivumishi **unua, dua, tria, n.k.** hutumiwa kutaja miaka, karne, ukurasa, sura, mpangilio wa wafalme, nk.

Dum la sesa de oktobro – (wakati) Oktoba 06,

yaani tarehe 06 mwezi oktoba.

Jaro mil-okcent-okdek-sepa – Mwaka wa 1887

Ni vivas en la dudek-unua (XXI^a) jarcento – Tunaishi katika
karne ya 21

Kvara paĝo – Ukurasa wa 4

Deka ĉapitro – Sura ya 10

Johano dua – Yohana wa pili

AKUZATIVO - N

Tumeona kuwa **akuzativo** hutumiwa:

1. kuashiria mtendewa (*mi lernas Esperanton*).
2. kuonesha mwelekeo (*la kato saltas sur la tablon*).

Akuzativo pia hutumika kuchukua nafasi ya vihusishi : **al, je, dum** (iliyoonyeshwa au kudokezwa).

Tutasema:

- La arbo estas alta **je** ses metroj au: La arbo estas alta ses metroj**n**. – **Mti una urefu wa mita sita.**
- **Dum** la dek-kvara de aprilo au: La dek-kvaran**n** de Aprilo
Tarehe kumi na nne Aprili.
- Li iras **al** Daresalamo au: Li iras Daresalamon**n**.
Anakwenda Dar es Salaam.

Lakini tutasema:

Hodiaŭ estas la deka de junio – Leo ni Juni 10 (au: leo ni tarehe 10 Juni).

Ĝis lundo – Tutaonana jumatatu.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati –op kinaongezwa kwa majina ya nambari ili kuonesha mkusanyiko.

Du Mbili **Duope** Pamoja, kwa jozi.

Promeni du**ope**: Kutembea wawili wawili, kutembea kwa jozi.
Ni lernas ses**ope**: Tunajifunza tukiwa wasita.

TEMPO (2) – WAKATI, MUDA (2)

Jaro	Mwaka	Ĝis morgaŭ	Hadi kesho,
Jarcento	Karne	De	Tangu, kwa, ya
Monato	Mwezi		kwa kesho
Semajno	Wiki	De tri jaroj	Kwa miaka
Aĝo	Umri		mitatu
Dato	Tarehe	De longe	Kwa muda
Antaŭ du jaroj	Miaka miwili		mrefu
	iliyopita	De kvin monatoj	
Antaŭ kvin tagoj	Siku tano		Kwa miezi mitano
	zilizopita	Ĉiu	Kila, kila mmoja
Post tri horoj	Baadaya	Ĉiujara	-a kila mwaka
	masaamatatu	Ĉiutaga	-a kila siku
Ĉirkaŭ	Takribani	Ĉiudimanĉe	Kila jumapili
Ĉirkaŭ la sesa	Takribanisaa	Foje,	Maranyingine
	sita	fojon	Mara moja
Ĝis	Hata, hadi	Kelkafoje	Pengine
Ĝis nun	Mpaka sasa		

MANENO MENGINE

Miliono	Milioni	Naskiĝi	Kuzaliwa
Miliardo	Bilioni	Naskiĝo	Kuzaliwa
Sama	Ile ile	Resti	Kubaki, kukaa
Same	Vilevile	Daŭri	Kudumu
Proksima	Karibu	Daŭrigi	Kuendelea
Pasinta	Iliyopita	Viziti	Kutembelea
Lasta	-a mwisho	Intenci	Kukusudia
For	Mbali	Inviti	Kukaribisha
Foriri	Kuondoka	Akcepti	Kupokea

La tagoj de la semajno – siku za wiki

Lundo	Jumatatu	Vendredo	Ijumaa
Mardo	Jumanne	Sabato	Jumamosi
Merkredo	Jumatano	Dimanĉo	Jumapili
Ĵaŭdo	Alhamisi		

La monatoj de la jaro – miezi ya mwaka

Januaro	Januari	Julio	Julai
Februaro	Februari	Aŭgusto	Agosti
Marto	Machi	Septembro	Septemba
Aprilo	Aprili	Oktobro	Oktoba
Majo	Mei	Novembro	Novemba
Junio	Juni	Decembro	Desemba

La aĝo – Umri

Kiun aĝon vi havas? aŭ: **Kiom-jara vi estas?** – Una miaka mingapi?

Mi havas dudek jarojn aŭ: **Mi estas dudek-jara**

– Nina (umri wa) miaka ishirini.

Mi aĝas dudek kvin jarojn – Nina miaka ishirini na tano.

La dato - Tarehe

Kiu estas la hodiaŭa dato? aŭ: **Kiu estas la dato de hodiaŭ?**

– Ni ipi tarehe ya leo?

Hodiaŭ estas la deka de Septembro – Leo ni tarehe kumi septemba.

Kiam vi naskiĝis? – Ulizaliwa lini?

Mi naskiĝis la dudek-duan de julio de la jaro dumil.

- Nilizaliwa tarehe ishirini na mbili ya Julai mwaka wa elfu mbili.

Kiu estas la dato de via naskiĝo? – Tarehe yako ya kuzaliwa ni ipi?
(Tarehe ya kuzaliwa kwako ni ipi?).

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Mi petas al vi ke vi diru al mi la daton de via naskiĝo. 2. Kiun aĝon vi havas? Mi havas dudek sep jarojn. 3. Kiom da tagoj enhavas jaro? Ĝi enhavas tricent sesdek kvin tagojn. 4. De kiam vi loĝas sur la kamparo? De longe, de ok jaroj. 5. Kiom da homoj mortigis la milito? Pli ol ses milionojn!

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Unatajaje miezi katika Kiesperanto? 2. Kitu hiki kinaitwaje? 3. mwaka una miezi kumi na miwili, wiki hamsini na mbili na siku mia tatu sitini na tano au mia tatu sitini na sita. 4. Tarehe ya kuzaliwa kwako ni ipi. 5. Mwanao John ana umri gani? 6. Atakuwa na miaka nane mwezi ujao. 7. Sijakuona muda mrefu bwana mpendwa, habari yakona familia nzima ikoje. 8. Je, umejifunza Kiesperanto kwa muda gani? Miezi minne tu. 9. Kuna magazeti ya kila siku, wiki, mwezi, mwaka n.k.

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA TATU

MATUMIZI YA “KIU (NANI, NINI)” NA “KIA (KUONESHA AINA AU UBORA)”

I. Kiu hutumiwa kuuliza tu jina la mtu, mnyama au kitu tunachozungumzia.

Mifano: **Kiu** parolas? – nani anazungumza?

Kiu venis? Estas sinjoro Ludoviko – nani alikuja? Ni Bwana Luis.

II. Kia hutumiwa kuuliza juu ya aina, ubora.

Mifano: **Kia** persono li estas? – Ni mtu gani?

Li estas tre afabla – (Yeye) ni mkarimu sana.

Kia (au: **kiel**) estas la vetero? – Hali ya hewa ikoje?

Kia hutumiwa pia kama mshangao!

Mfano: **Kia** bonkora amiko! – Rafiki mzuri!

Vitenzi vya kibinafsi

Hivi ni vitenzi vinavyotumika tu katika nafsi ya tatu, umoja.

Pluvas – Kunanyesha, inanyesha

Estas necese – Ni lazima, lazima

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi eco: huonyesha ubora.

Juna	Mdogo kwa umri	Juneco	Ujana, utoto
Amiko	Rafiki	Amikeco	Urafiki
Frato	Ndugu	Frateco	Undugu
Gentila	-enye heshima	Gentileco	Adabu

SEZONOJ – MAJIRA (MISIMU)

Printempo	Majira ya masika	Neĝo	Theluji
Somero	Majiraya joto	Hajlo	Mvua ya mawe
Aŭtuno	Majira ya kuvuna, vuli	Fulmo	Radi
Vintro	Majira ya baridi	Tondro	Ngurumo
Pluvi	Kunyesha	Fulmotondro	Dhoruba ya radi
Pluvo	Mvua	Vento	Upepo
Blovi	Kupulizia, kuvuma	Seka	Kavu
		Fali	Kuanguka

MANENO MENGINE

Koto	Matope	Kaŝiĝi	Kujificha
Urbo	Mji	Kredi	Kusadiki, kuamini
Naturo	Tabia, necha	Kompari	Kulinganisha
Floro	Ua	Okazi	Kutokea
Libertempo	Muda wa mapumuziko	Alproksimiĝi	Kukaribia
Pluvombrelo	Mwamvuli	Lasi	Kuacha, kuruhusu
Agrabla	-a kupendeza	Forlasi	Kuondoka
Afabla	-zuri, mwema	Detrui	Kuharibu
Melankolia	-enye huzuni	Pro	Kwa sababu
Veki	Kuamsha	Jam	Tayari
Vekiĝi	Kuamka	Kia	Ni aina gani
Kaŝi	Kuficha		

Badala ya *la vetero estas bela*, tunaweza pia kusema: *estas bele*– *La vetero estas bela hodiaŭ aŭ estas bele hodiaŭ* – hali ya hewa ni nzuri leo.

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Oni oftege komparas la junecon kun la printempo kaj la maljunecon kun la vintro. 2. La personoj kiuj loĝas sur la kamparo fartas multe pli bone ol tiuj kiuj loĝas en la urboj; kial do ĉiuj homoj ne forlasas la urbojn? 3. Kiel (kia) estas la vetero? Ĉu pluvas, pluvetas, pluvegas? 5. Nĝis la tutan nokton; la tuta kamparo estas blanka hodiaŭ matene. 6. Ni povas foriri, la pluvo ne plu falas. 7. Mi ne plu ŝatas tiun urbeton, ĝi estas tro malpura kaj malseka; ĝiaj stratoj estas ĉiam kotaj kaj malbonodoraj. 8. Je kioma horo ni vespermanĝos? Je kvarono post la sepa, mi kredas. 9. Kia bela sunkuŝiĝo. 10. Kiam tio okazis? Tio okazis hieraŭ vespere.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Mbona tayari unaondoka, ni saa 7:30 tu. 2. Kuna tope nyingi kwenye mtaa huu mbaya, tuendelee na mwingine. 3. Kozi ya Kiesperanto hufanyika lini? Kila Ijuma. 4. Niambie jina la majira. 5. Upepo unavuma kwa huzuni kupitia miti; majani yanageuka manjano na kuanguka, ni vuli. 6. Inaonekana mvua inaanza kunyesha. 7. Ukame uliharibu mavuno yote. 8. Nitakuwa nyumbani kabla mvua haijaanza kunyesha. 9. Huyu ni mtoto yupi? Je, yeye ni mwerevu, mwenye adabu, mwenye urafiki?

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA NNE

VISHIRIKISHI

Vishirikishini aina za vivumishi vinavyoundwa kwa njia ya vitenzi, tunaweza kuyiita pia viambishi vya vitenzi.

1° Kishirikishi tendaji (amilifu): Kinaonyesha kitendo kinachotendwa na mhusika.

Kwa mfano: Mi estas **amanta** – Mimi nina upendo, ninapenda.

2° Kishirikishi tulivu: Kinaonyesha kitendo kilichopokelewa na mhusika.

Kwa mfano: Mi estas **amata** – Napendwa.

Kitendo kinachoweza kufanywa katika wakati *uliopo*, *uliopita* au *ujao*; kuna maumbo matatu ya kishirikishi amilifu na tatu ya Kishirikishi tulivu.

Kitenzi: "kusaidia"	Kishirikishi tendaji	Kishirikishi tulivu
Nyakati		
<i>Wakati uliopo</i>	Helpanta	Helpata
<i>Hapo uliopita</i>	Helpinta	Helpita
<i>Wakati ujao</i>	Helponta	Helpota

Kitenzi kisaidizi

Katika Kiesperanto kuna kitenzi kisaidizi kimoja tu, kitenzi **kuwa**. Tuone jinsi tunavyoweza kutumia viambishi hivyo vya vitenzi. Hebu, tuchukue kitenzi **Kupenda**.

❖ **Wakati uliopo:** Mi **amas** aŭ: mi estas **amanta**
– Napenda, mimi nina upendo (yaani sijamaliza kupenda).

❖ **Wakati uliopita:** Mi **amis** aŭ: mi **estis** **amanta**
– Nilipenda, nilikuwa na upendo.

❖ **Zamani kwa muda usiojulikana:** Mi **estis** **aminta**
– Nilikuwa katika mapenzi.

❖ **Wakati ujao:** Mi **amos** aŭ: mi **estos** **amanta**
– Nitapenda (nitakuwa na upendo, nitakuwa nikipenda).

❖ **Masharti:** Mi **amus** aŭ: mi **estus** **amanta**
– Ningependa, ningekuwa na upendo.

❖ **Sharti:** Amu aŭ: **estu** **amanta** – Upende, kuwa na upendo.

Tafadhali kumbuka:

Fomu za mchanganyiko zinapaswa kutumiwa mara chache iwezekanavyo. Kwa mfano, badala ya “**mi estas amanta**” sema tu: “**mi amas**”.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati ejo: huonyesha mahali.

Lerni	Kujifunza	Lernejo	Shule
Dormi	Kulala	Dormejo	Mahali pa kulala
Labori	Kufanya kazi	laborejo	Kazini
Preĝi	Kuomba	Preĝejo	Kanisa

Kiambishi tamati em- huonyesha anayependa.

Labori	Kufanya kazi	Laborema	Mwenye bidii
Atenti	Kuangalia	Atentema	Mwangelifu, makini

LERNEJO – SHULE

Alfabeto	Alfabeti	Gvidi kurson	Kuongoza kozi
Litero	Herufi	Klara	Wazi
Vorto	Neno	Klarigi	Kueleza
Vortaro	Kamusi	Instrui	Kufundisha
Frazo	Sentensi	Instruisto	Mwalimu
Ekzerco	Mazoezi	Sukcesi	Kufanikiwa
Elparoli	Kutamka	Progresi	Kuendelea
Ekzameno	Mtihani		mbele
Scivola	Anayetaka kujua	Demandi	Kuuliza
sciema		Respondi	Kujibu
Mallaborema	Mvivu	Memori pri	Kukumbuka
Mallaboremo	Uvivu	Forgesi	Kusahau
Interparoli	Kuongea	Atenti	Kuangalia
Babili	Kuzungumza	Atentu	Uwe makini, angalia
Devigi	Kulazimisha		
Esti devigata	Kulazimishwa	Silenti	Kunyamaza
Puni	Kuadhibu	Erari	Kufanya makosa
Peni	Kufanya juhudi	Eraro	Kosa
	kukemea	Veti	Kubashiri
Riproĉi	kupongeza	Ĉeesti	Kuhudhuria
Gratuli	kuongoza	Fini	Kumaliza
Gvidi		Anstataŭ	Badala ya

Finiĝi Kumalizika,
Laŭte kwisha
 Kwa sauti
 kubwa
Jen Tazama
Jen estas Hii hapa

Jen li estas Kuyu hapa
Signifi Kumaanisha
Kion tio signifas?
 Hiyo inamaanisha nini?
Esperanta kurso
 Kozi ya kiesperanto

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. De kiu estas gvidata la esperanta kurso? De kamarado karlo. 2. Mi vetas ke morgaŭ vi estos forgesinta miajn klarigojn, ĉar vi ne atentis. Kiel kutime vi babilas anstataŭ aŭskulti. 3. La esperantaj literoj nomiĝas: a, bo, co, ĉo, do, e, fo, kaj tiel plu. 4. Estas multaj eraroj en via hodiaŭa tasko; la proksiman fojon penu atenti pli bone. 5. Estu laborema kaj atentema kaj vi certe progresos. 6. Edzo kaj edzino estas kune nomataj geedzoj. 7. Mi ne plu memoras tion kion signifas tiu vorto. 8. Kiom da lernantoj ĉeestas la esperantan kurson? Kie ĝi okazas? 9. La instruisto demandas karlon, sed Karlo ne povas respondi ĉar li ne estas lerninta la lecionon; pro tio li estas riproĉata de la instruisto.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Kozi ya Kiesperanto hufanyika wapi na lini? Ni wanafunzi wangapi wanaosoma kozi hii? 2. Kuna makosa machache sana katika kazi yako, umepata maendeleo mengi tangu miezi miwili iliyopita; ngoja nikupongeze. 3. Tafadhali weka kazi yako ya nyumbani kwenye meza hii. 4. Kwa nini hunipi yako? 5. Nitakupa Ijumaa ijayo kwa sababu sikuwa na wakati wa kumaliza. 6. Kazi yako ya nyumbani iko wapi? Hii hapa, na hii hapa ni ya kaka yangu. Hatakuja jioni hii, kwa sababu amechoka, tafadhali msamehe. 7. Watoto wote wenye akili wanatamani kujua. 8. Nalazimika kuondoka, lazima niwe nyumbani saa sita. 9. Jina la kitu hiki katika Kiesperanto ni nini? Sikumbuki.

***Manko de oro ne estas mal-honoro
 Ne venas honoro sen laboro kaj akiro sen laboro***

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA TANO

VISHIRIKI

TOFAUTI KATI YA “ATA” NA “ITA”

1° Tunatumia kivumishi ata tunapozingatia kitendo katika utimilifu wake.

Mfano: La pordo estas fermata de Johano – Mlango unafungwa na Yohana.

2° Tunatumia kivumishi ita tunapozingatia kitendo kuwa kimekamiliika.

Mfano: La pordo estas fermita, ni ne povas eniri – Mlango umefungwa, hatuwezi kuingia.

Kishirikishi amilifu na Kishirikishi tulivu mara nyingi hutumika kuunda *nomino*, inatosha kubadilisha mwisho wao kuwa **o**.

Vishirikishi	Nomino
Lernanta – kujifunza (wakati uliopo)	Lernanto – mwanafunzi
Lernonta – karibu kujifunza (wakati ujao)	Lernonto – mwanafunzi (wa kesho)
Juĝata – kuhukumiwa (wakati uliopo)	Juĝato – anaye hukumiwa, hakimu
Juĝita – kuhukumiwa (wakati uliopita)	Juĝito – aliye hukumiwa, mfungwa
Juĝota – kuhukumiwa (wakati ujao)	Juĝoto – anayekaribia kuhukumiwa

Vishirikishi-vielezi

Ikiwa tutabadilisha mwisho wa vitenzi kuwa **e**, tunaunda vielezi ambavyo hutumiwa kutafsiri **gerund**, sawasawa na **ki** ya kiswahili.

Mifano:

Ili laboras **kantante** – Wanafanya kazi **wakiimba**.

Ne manĝu **legante** – Usile **ukisoma** (au: usile usomapo).

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati an-o: huonyesha mkaaji, mwanachama, mfuasi.

Vilaço	Kijiji	Polico	Polisi
Vilaçano	Mwanakijiji	Policano	Askari polisi
Kamparo	Mashambani	Kristo	Kristo
Kamparano	Mkulima	Kristano	Mkristo

LETERO – BARUA

Mandato	Mamlaka	Anonco	Tangazo
Sciigo	Habari	Korespondi	Kuandikiana
Informo	Taarifa	Kisi	Kubusu
Kun plezuro	} Kwa furaha	Brakumi	Kukumbatia
Plezure		Ricevi	Kupokea
Poŝtkarto	Kadi ya posta	Esprimi	Kujieleza
Adreso	Anwani	Premi	Kushinikiza
Titolo	Kichwa, cheo	Manpremi	Kupeana mkono

MANENO MENGINE

Sento	Hisia	Fariĝi	Kuwa,
Ekzisti	Kuwepo		kufanyika
Batali	Kupigana	Movi	Kujongeza
Efektivigi	Kutekeleza	Movado	Mwendo,
Efektiva	Halisi		harakati
Aperi	Kuonekana	Havigi	Kutoa
Aliĝi al	Kujiunga	Artikolo	Makala
Aboni	Kujiandikisha	Sidejo	Kakao makuu
Kosti	Kugharimu	Verko	Andiko, kazi
Rakonti	Kusimulia,	Verki	Kuandika
	kusema	Flanko	Upande
Denove	Tena	Miaflanke	Kwa upande
Pere de	Kwa njia ya		wangu
Ĵus	Sasa hivi	Mono	Pesa, fedha
Kvankam	Ingawa, ijapo	Vivkondiĉo	Hali ya maisha
Sen	Bila	Voĉo	Sauti
Laŭ la vidpunkto	} Kulingana na mtazamo	Popolo	Watu
		Ĵurnalo	} Gazeti
		Gazeto	

Ĵus – usemi "**sasa hivi...**"

Mi ĵus eniris – Nimeingia hivi punde, nimeingia sasa hivi.

Kies – usemi "**ambaye...**" hutangulia kitu kilichomilikiwa.

La urbo kies nomon mi forgesis – Mji ambao nimesahau jina lake.

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

Goma, la 25an de oktobro 2023

Kara amiko,

Mi ĝojas skribi al vi denove. Mi estas tie ĉi unu semajnon.

En kelkaj tagoj mi iros al Bukavu, kun sinjorino J., kies patro konatiĝis kun vi la pasintan jaron en la esperantista grupo. Mi rakontos al vi pri pri mia restado en Goma poste.

Mi esperas ke via familio kaj vi fartas bone.

Frate via...

Tafsiri kwa Kiesperanto

Arusha, 4 Juni 2023

Rafiki mpendwa,

Nalazimika kuondoka Arusha kwa siku chache kwa sababu nimepata barua kutoka Dar es salam ikinijulisha kuwa kaka yangu Henri ambaye unamfahamu ni mgonjwa sana. Kwa sababu hii sitaweza kuhudhuria somo la Kiesperanto litakalofanyika jumatano ijayo. Tafadhali samahani.

Rafiki yako, Joe M.

VISHIRIKISHI (SOMO LA KUMI NA NNE)

La manĝ**anta** homo – la homo kiu manĝas (mtu anayekula)

La manĝ**inta** homo – la homo kiu finis manĝi (mtu aliye kula au mtu aliyemaliza kula)

La manĝ**onta** homo – la homo kiu volas manĝi (mtu anayetaka kula au mtu anayekaribia kula).

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA SITA

VITENZI REJESHI

Vitenzi rejeshi ni vile ambavyo vinaunganishwa na viwakilishi viwili vya mtu mmoja. Katika Kiesperanto vitenzi hivi vinatafsiriwa kwa njia kadhaa:

1° ikiwa mhusika hufanya kitendo na kukiunga mkono, viwakilishi viwili hutumiwa kwa ujumla, moja ambayo ni kijalizo cha moja kwa moja, lakini katika nafsi ya 3, badala ya **lin**, **ŝin**, **ĝin**, **ilin**; tunatumia kiwakilishi **sin**.

Mfano:

Lavi **sin** – Ku**ji**osha

Mi lavas **min** – Naj**ji**osha

Vi lavas **vin** – Unaj**ji**osha

Li lavas **sin** – Anaj**ji**osha

Ŝi lavas **sin** – Anaj**ji**osha

Ĝi lavas **sin** – Inaj**ji**osha yenyewe

Ni lavas **nin** – tunaj**ji**osha

Vi lavas **vin** – mnaj**ji**osha

Ili lavas **sin** – wanaj**ji**osha

2° wakati kitenzi rejeshi kinamaanisha **kuwa hivyo**, ni afadhali tutumie **iĝi**.

Riĉa

Tajiri

Riĉ**iĝi**

Kupata utajiri, kutaj**iri**ka

Unaweza pia kutumia fomu hizo mbili kulingana na chaguo lako:
Trove **sin** aŭ trove**iĝi** – Kupatikana, kuj**i**pata

Usemi: Moja na nyingine kwa kiesperanto hutafsiriwa kuwa “**unu la alia**”.

- Ni helpas nin **unu la alian** – Tunasaidiana.
- Amu vin **unu la alian** aŭ: Amu vin **unu reciproke** – pendaneni, mpendane ninyi kwa ninyi.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati ebla: huonyesha uwezekano.

Legi Kusoma

Legebla

Inayosomeka

Vidi Kuona

videbla

Inayoonekana

Fari kufanya

Farebla

inayowezezana

LA DOMO KAJ LA MEBLARO – NYUMBA NA SAMANI, FANICHA

La hejmo	Nyumba, kwetu	Malsupreniri	Kwenda chini, kushuka
Hejme	Nyumbani	Halti	Kusimama
Kastelo	Ngome, jumba	Rimarki	Kutambua
Etaĝo	Ghorofa	Dividi	Kugawanya
Sur la unua etaĝo	Kwenye ghorofa ya kwanza	Lui	Kukodisha
Teretaĝo	Sakafu ya chini	transloĝigi	Kuhama
Ŝtupo	Hatua, daraja	Endomiĝi	Kuingia ndani ya nyumba
Ŝtuparo	Ngazi	Utila	Muhimu, -a faida
Kameno	Mahali pa moto	Utili	Kuwa na faida
Tegmento	Paa	Malutila	Inayo madhara
Grenejo	Ghala	Malutili	Kudhuru
Kuirejo	Jikoni	Neutila	} Isiyo na maana
Salono	Sebule	Senutila	
Multetaĝa	-enye ghorofa nyingi	Manki	Kukosa
Tualetejo	Choo	Loki	Kuweka
Spegulo	Kioo	Loko	Mahali
Sitelo	Ndoo	Teni	Kushika, kuweka
Meblaro	Samani	Tenilo	Mpini
Ŝranko	Kabati	Ekstere	Nje
Tapiŝo	Zulia	Interne	Ndani
Vidaĵo	Mwonekano	Kredeble	Pengine, huenda labda
Rompi	Kuvunja	Tuj	Mara moja
Densa	Nene	Nek... nek	Wala ... wala
Supra	-a juu	Apud	Karibu na
Supreniri	Kwenda juu	Kontraŭ	Dhidi ya

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ne foriru tuj, ĉar kredeble pluvos post ne longe. 2. Tuj kiam mi estos endomiĝinta, mi petos vin viziti min. 3. La domo kies tegmenton vi vidas malantaŭ tiuj arboj, apartenas al mia avo kaj estas konstruita de li. 4. Kvankam li ĵus tagmanĝis, li ankoraŭ malsatas.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Kiti hiki kimevunjika, unaweza kunipa kingine? 2. Nilisahau pochi yangu chumbanikwangu kwenye ghorofa ya pili; je ungependa kunichukulia? 3. Ninataka kuhama haraka iwezekanavyo. 5. Njoo sasa, nahitaji unisaidie kubeba viti hivi nyumbani na kiti hiki kilichoharibika ndani ya bustani. 6. Ameondoka.

KANTO: BONVENON AL LA 109-A UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO

1. Alvenis finfine la tag'
atendita en Afriko jar-dekojn ;
ĉi-jare, flirtos la Esperanto-flag'
en Tanzanio por signi pacon al Afrik'
El la tuta mondo l'esperantistar'
bonvenas al la lando de alt-pinta montar', *Kilimanĝaro*;

Riĉa faŭne kaj flaŭre, Tanzanio,
Riĉa faŭne kaj flaŭre, Tanzanio.

Refreno :

La Afrika esperantistaro diras al ĉiuj:
Bonvenon al Afriko!
Bonvenon al Tanzanio, la 109-a kongresland',
al Aruŝo, la gast-ama urbo,
Se vi ankoraŭ ne aliĝis, rapidu.

2. Prelegoj, ekskursoj, konkursoj, ludoj, konatiĝoj
kun la afrika kulturo en amika etoso,
jen la ĉefaj trajtoj de la ĉi-jara kongreso,
Karaj samideanoj, el la tuta mondo
ne maltrafu la unuan, unikan UK-on,
okazon ĝui la Afrikan gast-am'econ,

Kaj ekscii multon pri nia kontinento;
Kaj ekscii multon pri nia kontinento.

***Teksto kaj muziko : Joe Mo (Joel Muhire),
Trovu ĝin en jutubo.***

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA SABA

KIVUMISHI KIMILIKISHI KIREJESHI SIA

Sia ina maana: **-ake, -ao**. Kwa kawaida tunaitumia badala ya: **lia, ŝia, ĝia, ilia**; mbele ya kitu kilichomilikiwa katika sentensi.

Kazi yake:

1° **Sia** lazima isitangulie jina.

Mfano: Ndugu **yake** alikuja: **Sia, lia** patro venis.

2° **Sia** inatumika tu kabla ya kitu kinachomilikiwa na mhusika wa sentensi ya pili.

Mfano:

Paka anacheza na mtoto **wake** – La katino ludas kun **sia** ido.

Kumbuka: kivumishi **-ake, ...** kinapowekwa mbele ya kitu kilicho na mhusika katika pendekezo lingine, haipaswi kutafsiriwa kama **sia** bali kama **lia, ŝia, ĝia, ilia**.

Mfano: Paulo anasema kwamba taa **yake** iko juu ya meza yake.

1. Paulo (*jina*) anasema kwamba,

2. Taa yake (*jina*) iko juu ya meza yake.

• *Kwa hivyo tafsiri ya sentensi hii itakuwa:*

Paulo diras ke **lia** lampo estas sur **lia** tablo.

Katika usemi wa kielezi **siatempe** (kwa wakati wake), kivumishi kimilikishi **sia** kwa namna fulani hupoteza maana yake ya asili.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi awali ek: huonyesha mwanzo wa kitendo.

Kanti	Kuimba	Ekkanti	Kuanza kuimba
Manĝi	Kula	Ekmanĝi	Kuanza kula

Kiambishi awali re: huashiria marudio ya kitendo.

Fari	Kufanya	Refari	Kufanya upya
Legi	Kusoma	Relegi	Kusoma tena
Doni	Kutoa	Redoni	Kurudisha

Kiambishi awali dis: inaonesha mtawanyiko, utengano.

Ĵeti	Kurusha, kutupa	Disĵeti	Kutawanya
Iri	Kuenda	Disiri	Kutawanyika

LA URBO – MJI

Monumento	Mnara
Konstruaĵo	Jengo
Kafejo	Mgahawa
Vendejo	Duka
Vojo	Barabara
Fervojo	Reli
Vojaĝo	Safari
Sonori	Kupigia
Sonorilo	Kengele
Sonorilejo	Mnara wa kengele

Noktiĝas	Usiku unakuja
Tagiĝas	Kumekucha
Bruli	Kuungua, kuunguza
Ekbruligi	Kuwasha
Estingi	Kuzimisha
Iu	Mtu fulani
Laŭiri straton	} Kufuata njia
Trairi straton	
Iom post iom	Hatua kwa hatua

MANENO MENGINE

Tie malproksime	Mbali huko
Tie supre	Huko juu
Tie kaj tie ĉi	Hapa na pale
Eĉ	Hata
Ĉu ne?	Sivyo?
Lerta	Mwerevu, hodari
Tedi	Kuchosha
Kreski	Kukua
Kreskaĵo	Mmea
Priskribi	Kuelezea
Gliti	Kuteleza
Uzi	Kutumia
Lumi	Kuangaza
Lumigi	Kuwasha
Lunlumo	Mwanga wa mwezi
Brili	Kumetameta
Zumi	Kupiga kelele
Boji	Kubweka
Miaŭi	Kulia miau
Bleki	Kulia (wanyama)
Bovbleki	Kulia kwang'ombe
Ŝafbleki	Kulia kwakondoo
La universo	Ulimwengu

Ĉielo	Mbingu, anga
Nubo	Wingu
Nebulo	Ukungu
Stelo	Nyota
Luno	Mwezi
Ponto	Daraja
Rivero	Mto
Riverego	Mto mkubwa
Herbo	Nyasi
Greno	Nafaka
Hirundo	Mbayuwayu
Nesto	Kiota
Monto	Mlima
Monteto	Kilima
Pejzaĝo	Mandhari
Dorno	Mwiba
Ĉarma	-a kupendeza
Kurioza	-a kutaka kujua
Plugi	Kulima
Falĉi	Kukata
Semi	Kupanda
Flui	Kutiririka
Flue	Kwa ufasaha

Matumizi mengine

1° Mem: inaonesha ubinafsi, mwenyewe.

Mifano:

Mi *mem* – mimi *mwenyewe*.

Ni *mem* venos kun ili – tutakuja nao *wenyewe*.

2° Sama: inaonesha kuwa na maana ya kufanana, ile ile.

Mifano:

La *samaj* personoj – watu walewale.

Ĉiuj homoj estas *samaj* – watu wote ni sawa.

3. Eĉ: hata.

Mifano:

Eĉ mi – hata mimi.

Li *eĉ* ne komprenas – hata haelewi.

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Petro ĵus komencis sian taskon, li eliros nur kiam lia tasko estos finita. 2. Vidu la katinon kaj ŝiajn idojn kiuj rigardas sin en la spegulo. 3. Ekpluvas, ekrepluegas. 4. Ĉu Henriko diris al vi ke lia frato estas venonta por viziti vin la proksiman sabaton? Li kredeble venos kun sia edzino. 5. Ekbruligu la lampon de la salono kaj estingu tiun de la kuirejo. 6. Kiuj estas la ĉefaj iloj kiujn oni uzas por la kamplaboroj?. 7. Oni uzas plugilojn, plugŝovelilojn kaj tiel plu. 8. La hundo bojas, la kato miaŭas, la insekto zumas, la birdoj kantas, la aliaj bestoj blekas; ŝafblekas, bovblekas, azenblekas kaj tiel plu.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Usitupe vipande vya karatasi hapa na pale kwenye zulia (tapiŝo). 2. Kanisa ambalo mnara wake unauona huko ni mnara wa kustaajabisha sana wa karne ya kumi na sita, kwa hivyo nenda ukautembelee upatapo wakati. 3. Safari njema, rafiki mpendwa. 4. Bwana M. atakuja kesho jioni na mkewe. 6. Usiku utakuja hivi karibuni, ona, nyota zinaanza kuangaza. 7. Hakuna waridi bila miiba. 8. Niambie kituo kiko upande gani. 9. Jua linaenda kutua.

HUMURAĴO

Unu viro iris en la bazaron kaj starigis antaŭ la fruktovendistino.

Li salutis kaj demandis, ĉu vi konas min?

La vendistino respondis: ne, mi ne konas vin.

Tiu viro diris al ŝi, kiel vi ne konas min? Mi ja estas via kliento!

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA NANE

VIHUSISHI

Vihusishi ni maneno yanayoonyesha uhusiano kati ya maneno mengine mawili.

Mfano: La libro **de** la instruisto – Kitabu **cha** mwalimu.

Vihusishi vikuu ni:

al – kwa, kuelekea
anstataŭ – badala ya
antaŭ – mbele, kabla
apud – karibu na
ĉirkaŭ – karibu
ĉe – kwa
da – wingi, kiasi
de – ya
dum – wakati, huku
ekster – nje
el – kutoka
inter – baina, katikati
je – kwa, n.k
kontraŭ – dhidi ya

kun – na
krom – mbali na hilo
per – na, kwa njia ya
for – mbali
por – kwa
post – baada ya
preter – kupita, zaidi
pri – kuhusu
pro – kwa sababu
se – kama
sub – sub
super – juu
tra – kupitia
trans – ngamboya

Vihusishi hutumika kuunda maneno mapya kwa njia ya miisho: **a, e, i, o.**

Mifano:

Aldoni Kuongeza
Aldona -a ziada
Alveni Kufika
Anstataŭi Kubadilisha
Antaŭdiri Kutabiri
Ĉeesti Kuhudhuria
Ĉirkaŭi Kuzunguka
Ĉirkaŭaĵo Mazingira
Eniri Kuingia
Eliri Kwenda nje
Enterigi Kuzika

Enteriga - a mazishi
Internacia -akimataifa
Kune Pamoja
Postkuri Kufukuza
Preterpasi Kupita
Pripensi Kufikiria
Senigi Kunyima
Senkapigi Kukata
kichwa
Trairi Kupitia
Foresti Kukosekana

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati ind-akinamaanisha kustahili.

Bedaūri	Kujuta, kulilia	Kompati	Kuhurumia
Bedaū inda	-a kusikitisha	Kompat inda	Mwenye
Bedaū inde	Kwa bahati mbaya		kusikitisha

Kiambishi tamati estr-o kinatumika kutaja yule anayeamuru.

Urbo	Mji	Urbestro	Meya
Lernejo	Shule	Lernejestro	Mwalimu mkuu

LA SOCIO – JAMII

Civilizacio	Ustaarabu	Gajni	Kushinda
Metio	Ufundi	Abomeni	Kuchukia
Lignaĵisto	Seremala	Defendi	Kutetea
Ĉasi	Kuwinda	Kaŭzi	Kusababisha
Komerco	Biashara	Kaŭzo, kialo	Sababu
Komercaĵo	Bidhaa ya kibiashara	Konsumi	Kula, kutumia
Sindikato	Chama cha wafanyakazi	Citi	Kutaja
Armeo	Jeshi	Plenumi	Kutimiza
Soldato	Askari	Estinteco	Iliyopita,
Oficiro	Afisa	Estinto	-a kale
Apoteko	Duka la dawa	Rimedo	Rasilimali
Hotelo	Hoteli	Vojo	Njia
Surskribaĵo	Maandishi	Interbatali	Kupigana
Instruado	Kufundisha	Memmortigi sin	Kujiua
Malliberejo	Gereza	Konsili	Kushauri
Propra	Mwenyewe	Mendi	Kuagiza
Propraĵo	Mali	Provi	Kujaribu
Forta	-a nguvu, imara	Provo	Jaribu, jaribio
Forto	Nguvu	Starigi	Kuanzisha, kusimamisha
Riĉa	Tajiri	Rajti	Kuruhusiwa, kuwa na haki
Konduki	Kupelekea, kuendesha	Bazi	Kwa msingi
Manki	Kukosa	Fosi	Kuchimba
		Terfosisto	Mchimbaji

Veturi	Kutembea
	kwa gari
Veturilo	Gari
Veturigisto	Dereva
Pentri	Kupaka rangi
Razi	Kunyoa
Fabriki	Kutengeneza
Fabrikejo	Kiwanda
Aresti	Kushika (mwizi)
Ŝteli, rabi	Kuiba,
	kunyanganya
Rabisto	Mwizi
Juĝi	Kuhukumu

Kondamni	Kuhukumu,
	kulaumu
Pendi	Kutundikwa,
	kunyongwa
Pendigi	Kutundika
Striki	Kufanya
	mgomo
Ambaŭ	Zote mbili,
	wote wawili
Ĉe ĉiu paŝo	Kwa kila
	hatua
Ju pli ... des pli	Kadiri
...	ndivyo

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. En la nuna socio ĉiuj homoj laboras nur por gajni monon. 2. Ju pli la civilizacio estos efektiva, des pli la homaro abomenos la militon. 3. Mi konsilas al vi aĉeti tiun libron, ĝi estas vere leginda. 4. Mi sciigas vin ke mi ankoraŭ ne ricevis la komercaĵojn kiujn vi mendis al mi antaŭ kvar tagoj. 5. La de li konstruita domo. 6. Kio estas rimarkinda en tiu urbo? 7. Helpinda mizerulo.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Angalia, utuendeshe haraka iwezekanavyo hadi jijini. 2. Kristo alisema: usiue; lakini Wakristo wengi hawakufuata mafundisho yake na kuuana wao kwa wao. 3. Katika kila hatua ya jiji, kuna mgahawa. 4. Maafa (katastrofo) ambayo vita imesababisha. 5. Maandishi yanayotufahamisha. 6. Tafadhali nipe baadhi ya majina ya wafanyakazi. 7. Hawa ndio watu ninaowajua katika Kiesperanto: fundi viatu, mshona nguo, mwokaji mikate, seremala, mwashi, mfua makufuli, mchoraji, mfanyakazi wa mlimo, mpishi. 8. Kuhusu.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante, ni iru la vojon celitan!
L.L. Zamenhof.

KIESPERANTO - SOMO LA KUMI NA TISA

MANENO RAHISI

Katika Kiesperanto kuna maneno madogo-madogo 45 (vivumishi, viwakilishi na vielezi), vinavyoitwa maneno rahisi, yenye uhusiano fulani kati yake kutoka kwa mtazamo wa muundo na maana. Katika masomo yaliyopita tumeona baadhi ya maneno rahisi:

Kiu Kio Kie Kiam Kiom (da)

Nani? Nini? Wapi? Lini? Kiasi gani? ngapi?

Maneno haya hapo juu yanaitwa **maneno ya kuhoji** na **relativu**; kwa kuondoa herufi **k**, tunaunda mfululizo wa maneno mapya **yasiojulikana**.

Iu	Io	Ie	Iam	Iom
Mtu fulani	Kitu fulani	Mahali fulani	Siku fulani	Kidogo

Na ikiwa tunatanguliza maneno yasiyo na kikomo na herufi **t**, tunaunda mfululizo wa maonyesho.

Tiu	Tio	Tie	Tiam	Tiom
Yule	Hiyo, kile	Pale, huko	Wakati ule	Kadhaa

Angalia:

Neno **ajn** lililoongezwa kwa *maneno ya kuhoji* na *maneno kwa muda usiojulikana* hutumika kutafsiri usemi kama ifuatavyo:

Iu ajn au kiu ajn	– Yeyote
Io ajn au kio ajn	– Chochote
Ie ajn au kie ajn	– Popote
Iam ajn au kiam ajn	–Wakati wowote

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi tamati -aĉo: huonyesha udhalilishaji wa kimwili.

Kiambishi awali fi: huonyesha udhalilishaji wa maadili.

Popola**aĉo**, **fi**popolo Watu wabaya

Laborista**aĉo**, **fi**laboristo Mfanyakazi mbaya

Kiambishi tamati -ĉjo kinaonesha upendo wa kipekee kwa mwanamume.

Kiambishi tamati njo kinaonesha upendo wa kipekeekwa mwanamke. Viambishi hivi viwili huwekwa katika majina, baada ya herufi yoyote.

Patro	Baba	Paĉjo	Papa
--------------	------	--------------	------

Patrino
Avino

Mama
Bibi

Panjo, patrinjo
Avinjo

Mama
Bibi

LA HOMA SPIRITO – ROHO YA MWANADAMU

Prudento	Busara	Severa	Mkali
Saĝo	Hekima	Terura	-a kutisha
Saĝa	-enye busara	Afabla	Mwema
Pasio	Shauku	Indulga	Mnyenyekevu
Virto	Wema, uadili	Senkonscia	Aliyepoteza
Febro	Homa		fahamu
Febra	-enye homa	Fari bonon	Kufanya mema
Naturo	Tabia, asili	Trudi, devigi	Kulazimisha
Sentema	Nyeti, sensitive	Logi, allogi	} Kuvutia,
Kruela	Mkatili	Delogi	

MANENO MENGINE

Fakto	Ukweli, jambo	Sopiri je	Kutamanisana
Konvinki	Kushawishi	Enui	Kuchoka
Elekti	Kuchagua	Ŝerci	Kufanya utani
Kombini	Kuchanganya	Emocii	Kupata hisia
Zorgi pri	Kutunza,	Mediti	Kutafakari
	kujali	Rakonti	Kusimulia,
Akordigi	Kupatanisha		kusema
Nepre	Hakika, bila	Dubi	Kuwa na
	shaka		shaka
Pli poste	Baadaye	Senduble	Bila shaka
Almenaŭ	Angalau	Celi	Kulenga
Kvazaŭ	Kama,	Celo	Lengo
	kana kwamba	Trafi	Kufikia lengo,
Komuna	-a pamoja		kupata
Facila	Rahisi	Serioza	Makini
Grava	Mhimu	Arto	Sanaa
Konfidi al	Kabidhi kwa	Muziko	Muziki
Songî	Kuota	Sono	Sauti
Premsonĝo	} Jinamizi	Senigi je	Kunyima
Terursonĝo		Spaco	Nafasi, eneo
		Limo	Kikomo, mpaka
		Landlimo	Mpaka wa nchi

Partiano	Mwanachama, mfuasi	Scienco	Sayansi
Bonstato	Ustawi	Pentraĵo	Uchoraji
Leĝo	Sheria	Fabelo	Hadidhi
Nombro	Nambari	Ekzemplo	Mfano
Senco	Maana	Kontraŭe	Kinyume
Sensencaĵo	Upuuzi, yasiyo namaana	Male	Chake

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. Ne konfidu al ŝajnoj. 2. Celu bone kaj vi nepre trafos. 3. Ne parolu sensencaĵojn, amiko mia. 4. Ni promenu ien ajn. 5. Ne faru malbonon al la bestoj . 6. Ĉu la homoj povas elekti siajn gepatrojn, sian korpon kaj sian spiriton?

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Ongea kwa umakini angalau mara moja katika maisha yako. 2. Kueleza mawazo, tunatumia maneno. 3. Usimlaumu sana. 4. Lengo la jamii liwe furaha ya wote. 5. Tusiwalazimishe wengine kwa ushauri wetu, tuwaelekeze kwa mfano wetu. 6. Ninakudai nini? 7. Usile chochote.

Malforteco ofte kaŝiĝas sub la ŝajna mildeco kaj amikeco.

KIESPERANTO - SOMO LA ISHIRINI

MANENO RAHISI - MWENDELEZO

Ikiwa tutatanguliza maneno yasiyojulikana (au yasiyo na kikomo) na herufi **ĉ**, tunaunda safu ya kukusanya:

Iu **Io** **Ie** **Iam** **Iom**

Mtu fulani	Kitu fulani	Mahali fulani	Wakatifulani	Kidogo
Ĉiu	Ĉio	Ĉie	Ĉiam	Ĉiom
Kila mtu	Kila kitu	Kila mahali	wakati wote	-ote

Ikiwa tutaweka silabi **nen-** kabla ya maneno yasiyojulikana tunapata safu ya maneno hasi, ya kukanusha:

Neniu **Nenio** **Nenie** **Neniam** **Neniom**
Hakuna mtu Hakuna kitu Si popote Kamwe Hakuna kitu

Angalia maneno mengine katika chati ya maneno rahisi 45kwenye ukurasa wa 73.

MAONI

Maneno rahisi yanaweza kuunda maneno mengine (derivaĵoj) kwa njia ya miisho ya kisarufi:

Ĉiam	- Kila mara	Ĉiama	- Daima
Tie	- Hapo, pale	Tiea	- -a huko
Kial	- Kwa nini	Kialo	- Sababu

*Usichanganye **tuta** na **ĉiu**!*

La tuta urbo - Mji mzima

Ĉiu urbo - Kila mji

- **Ĉiu** ni **ĉiuj** katika wingi, ambayo ina maana: wote...
Ĉiuj homoj - watu wote.

VORTOLISTO – MSAMIATI

Kiambishi awali eks- humaanisha zamani.

Prezidento	Rais	Eksprezidento	Rais wa zamani
Edziĝi	Kuoa	Eksedziĝi	Kuachana

Kiambishi awali el- huonyesha utimilifu kamili.

Lerni	Kujifunza	Ellerni/ <u>tut</u>lerni	Kujifunza kikamilifu
--------------	-----------	---------------------------------	----------------------

ESPERANTO - KIESPERANTO

Kunveno	Mkutano
Kunsido	Kikao
Sekretario	Katibu
Kasisto	Mweka hazina
Konsulo	Balozi
Delegito	Mjumbe
Nacio	Taifa
Civitano	Mwananchi, raia
Rilato	Uhusiano
Lingvaĵo	Lugha
Helpa lingvo	Lugha saidizi
Disvastigi	Kusambaza

Multaj	-ingi, mengi
Multenombraj	Nyingi
Simpla	Rahisi
Fama	Maarufu
Praktika	-a vitendo
Varbi	Kushawishi
Kolekti	Kukusanya
Taŭgi por	Kufaa kwa
Publikigi	Kuchapisha
Kunigi	Kuunganisha
Krei	Kuunda
Propagandi	Kueneza
Presi	Kuchapisha

MANENO MENGINE

Esti prava	Kuwa sawa, kuwa sahihi
Foresti	Kukosekana
Prokrasti	Kucheleweshwa
Senprokraste	Bila kucheleva
Ĉesi	Kukoma
Senĉese	Bila kukoma
Kotroli	Kuangalia
Klopodi	Kujaribu
Pagi	Kulipa
Senpage	Kwa bure
Ŝuldi	Kudai
Spezi	Kutumia
Elspezi	Kutumia
Enspezi	Kupata
Venki	Kushinda
Triumfi	Kushinda
Agi	Kutenda
Liveri	Kutoa
Postuli	Kudai

Birdo	Ndege
Turni	Kugeuka
Turni sin al	Kugeuka kwa
Sistemo	Mfumo
Karto	Kadi
Favoro	Fadhili
Malhelpo	Kikwazo
Fervoro	Bidii
Progreso	Maendeleo
Artikolo	Makala
Amaso	Umati
Kontraŭulo	Mpinzani
Interkompreniĝi	Kuelewana
Afero	Kitu
Prezo	Bei
Diferenco	Tofauti
Fako	Idara
Flago	Bendera
Fundamento	Msingi
Majstro	Bwana
Ĉiuspecaj	-a kila aina

Sindonema	Anayejitolea	Tio estas	Hiyo ni
Morala	Maadili	Antaŭe	Kabla, mbele
Materia	Nyenzo	Baldaŭ	Hivi
Vasta	Kubwa		karibuni
Aprobi	Kukubali	Pli kaj pli	Zaidi na zaidi
Aranĝi	Kupanga	Dufoje,	} Mara mbili
Organizi	Kupanga,	Du fojojn	
	Kuandaa	Enkonduki	Kuanzisha
Jam ne	} Si... tena	Traduki	Kutafsiri
Ne --- plu		Adepto	Mfuasi
Okaze de	Katika hafla	Gvidlibro	Kitabu cha
	(ao: tukio) ya		mwongozo
Spite de	Licha ya	Trakti	Kutibu,
Danke al	Shukrani kwa		kutendea

Ĵus na **tuj**, zote zinamaanisha "*punde*", lakini ĵus inatumika kwa wakati uliopita na **tuj** kwa wakati ujao.

Mi **ĵus** finis mian taskon - nimemaliza kazi yangupunde.

Mi **tuj** venas/ mi **tuj** venos - ninakuja punde.

MAZOEZI

Tafsiri kwa Kiswahili

1. La partianoj de Esperanto kutimas nomi sin samideanoj. 2. Al grupo aliĝu, la kunvenojn vizitu, Esperante parolu. 3. Ni havas la plezuron sciigi vin ke la dekan de decembro okazos parolado en la sidejo de la grupo. 4. Spite de malhelpoj kaj ĉiuspecaj malfacilaĵoj, Esperanto disvastiĝas pli kaj pli tra la mondo. 5. La leciono tuj komenciĝos, je kvarono post la sesa. 6. Mi tuj sciigos vin pri la novaĵo. 7. Li ĵus alvenis de longa vojaĝo. 8. Senĉese kaj senlace varbu novajn adeptojn por Esperanto.

Tafsiri kwa Kiesperanto

1. Unataka kweli kujisikia kama raia wa ulimwengu: zungumza Kiesperanto. 2. Kila mtu anayependelea maendeleo lazima ajue lugha mbili: lugha yake ya taifa na Kiesperanto. 3. Je, ninadaiwa kiasi gani kwa vitabu hivi? 4. Wasiokuwepo (watoro) huwa wana makosa siku zote. 5. Kujifunza Kiesperanto kikamilifu ndiyo njia bora ya kukieneza. 6. Tunawajulisha wasomaji wetu kwamba siku zijazo gazeti litatoka mara mbili kwa mwezi badala ya mara moja kama kawaida. 7. Kila makala inafaa kusomwa.

Bonan matenon – *Habari za asubuhi (au: asubuhi njema),*

Bonan tagon – *Siku njema,*

Bonan vesperon – *Habari za jioni (au: jioni njema),*

Bonan nokton – *Usku mwema,*

Bonan apetiton – *Mlo mwema,*

Je via sano, je via soifo – *Kwa afya yako, kwa kiu yako*

Mi deziras al vi – *Nakutakia,*

Same al vi (aŭ: ankaŭ al vi) – *Na kwako pia,*

Saluton, kiel vi fartas? – *Habari, habari zenu? (hamjambo)?*

Tre bone kara, kaj vi? – *Vizuri sana mpendwa, na wewe?*

Mi deziras al vi bonan novjaron – *Nakutakia mwaka mpya wa heri,*

Bonan (feliĉan) novjaron – *Heri ya mwaka mpya,*

Ĝojan (feliĉan) kristnaskon – *Krismasi njema,*

Ĝojan (feliĉan) naskiĝtagon – *Siku njema ya kuzaliwa,*

Gratulon, mi gratulas vin – *Hongera, nakupongeza,*

Dankon– *Asante, shukrani*

nedankinde – *Karibu, asante kushukuru.*

Mi petas – *Tafadhali,*

Bonvolu – *Tafadhali,*

Mi petas vin – *Nakuomba,*

Ĝis revido, adiaŭ – *Kwa heri,*

Pardonu min – *Samahani,*

Pardonu al mi – *Nisamehe,*

Mia nomo estas (mi nomiĝas) – *Jina langu ni,*

Mi estas – *Mimi ni,*

Bonvolu saluti sinjoron P. en mia nomo – *Tafadhali msalimie bwana P. kwa niaba yangu,*

Mi kondolencas vin (aŭ: al vi) – *Nakupa pole,*

Sukceson al vi – *Mafanikio kwako,*

Bonan kuraĝon – *Nakutakia kuwa jasiri,*

Bonan ŝancon – *Bahati njema,*

Vi estas tre afabla – *Wewe ni mwema sana,*

Estas granda honoro por mi – *Ni heshima kubwa kwangu,*

Volonte – *Kwa hiari,*

Kun plezuro (plezure) – *Kwa furaha.*

MANENO RAHISI 45 YA KIESPERANTO

	Isiyojuli kana i...	Maswali, uhusiano ki...	Kioneshi ti...	Kukusanya ĉi ...	Hasi, Inayokanusha neni...
Jambo, kitu	io chochote	kio nini, kitu gani	tio hiyo, hilo, jambo hili	ĉio kila kitu, -ote	nenio hakuna kitu chochote
Nafsi	iu mtu yeyote, fulani	kiu nani, ipi, akina nani	tiu huyo, yule, hiyo, n.k	ĉiu kila mtu, kila mmoja ĉiuj= -ote	neniu hakuna mtu yeyote
Mahali	ie popote, mahali fulani	kie wapi	tie pale, hapo, huko	ĉie kila mahali, pote	nenie popote pale
Wakati	iam muda wowote, siku fulani	kiam lini, wakati	tiam basi, wakati ule	ĉiam daima, wakati wote	neniam kamwe, hakuna wakati wowote
Namna	iel namna fulani	kiel kwa njia gani, vipi, kama	tiel hivyo, kwa njia hii	ĉiel kwa kila njia kila namna	neniel hapana njia, hakuna jinsi yoyote
Sababu	ial sababu fulani, sababu yoyote	kial kwa nini, kwa sababu gani	tial ndiyo maana, kwa hiyo	ĉial kwa sababu zote	nenial bila sababu hakuna sababu yoyote
Kiasi	iom kidogo, kiasi fulani	kiom kiasi gani, ngapi	tiom kadhaa, kiasi hiki	ĉiom kila kitu, kiasi chote	neniom bure, hakuna kiasi chochote
Ubora	ia -a aina fulani	kia namna gani, gani	tia kama hivyo	ĉia kila aina	nenia hakuna aini yoyote
Miliki	ies -a yeyote	kies ambaye, ambayo	ties ya huyo, yake	ĉies -a kila mtu, ya wote	nenies si mali ya yeyote

VIAMBISHI – AFIKSOJ

Hivi ni baadhi ya viambishi ambavyo vinatumika katika lugha ya kiesperanto.

VIAMBISHI AWALI				
N°		Maana yake	Kiesperanto	Kiswahili
01	mal	Kinyume	Mal bona Mal ami Mal amiko	Mbaya Kuchukia Adui
02	Bo	Uhusiano kwa ndoa	Bo frato Bo patrino	Shemeji Mama mkwe
03	ge	Kundi la jinsi mbili	La ge patroj Ge amiko Ge fratoj	Wazazi Marafiki Ndugu (kaka na dada)
04	mis	Kiambishi awali cha makosa	Mis fari Mis uzi	Kufanya vibaya Kutumia vibaya
05	dis	Utawanyiko	Dis iĝi Dis konigi	Kuachana Kutangaza
06	ek	Mwanzo wa kitendo	Ek ĵeti Ek fari	Kurusha Kuanza kufanya
07	re	Kurudia kitendo	Re fari Re diri Re doni	Kufanya upya Kusema tena Kurudisha
08	eks	Kukoma kwa kazi au hali ya kijamii	Eks prezidento Eks edziĝi	Rais wa zamani Kuachana (wanandoa)
09	pra	Umbali katika nyakati	Pra historio Pra patro, pra ulo	Historia ya awali Babu
VIAMBISHI TAMATI				
10	in	Jinsia ya kike	Pat rino Hun dino	Mama Mbwa jike
11	Et	Kupungua	Ĝa rdeneto Rid eti Dom eto	Bustani ndogo Kutabasamu Nyumba ndogo
12	Eg	Kuzidisha	Varm ega Rid egi Vent ego	-a kuunguza kucheka sana dhoruba (upepo mkali)

13	Id	Wazao, kizazi	Reĝ id ino Bov id o Ŝaf id o	Binti mfalme Ndama Mwana-kondoo
14	Ist	Kazi, shughuli za kawaida	Instru ist o Pan ist o Terku ist o	Mwalimu Mwokaji Mkulima, mlimaji
15	ul	Mtu	Blind ul o Jun ul o Maljun ul o	Kipofu Kijana Mzee
16	Aĵ	Jambo, kitu fulani	Manĝ aĵ o Trink aĵ o Malfacil aĵ oj	Chakula Kinywaji Matatizo
17	Ig	Kufanya	Mort ig i Sufer ig i Pur ig i Manĝ ig i	Kuua Kutesa Kusafisha Kulisha
18	Iĝ	Kuwa	Sidi iĝ i Malsani iĝ i Naski iĝ i	Kukaa chini Kuugua Kuzaliwa
19	Ad	Muda wa hatua	Parol ad i Parol ad o	Kuongea sana Hotuba
20	ebi	Uwezekano	Manĝ ebi la Fare ebi la	-a kuliwa Inawezekana
21	ind	Anastahili	Rid ind a Help ind a Bedaŭ ind a	-enye ujinga, upuuzi Anayefaa kusaidiwa -a kusikitisha
22	end	Wajibu, lazima	Leg end a fare end aĵo	Kitabu cha kusomwa Kitu cha kufanya
23	Il	Kinachosaidia kutumika, chombo	Labor il o Faj il o Skrib il o	Chombo cha kazi Filimbi Kalamu
24	Ej	Mahali	Lerne ej o Labore ej o Kuire ej o	Shule Mahali pa kazi Jikoni
25	ar	Mkusanyiko wa	Ar ar o Vort ar o Hom ar o	Msitu Kamusi Ubinadamu
26	An	Mwanachama	Krist an o Urb an o	Mkristo Mtu wa mjini
27	er	Kitengo cha mkusanyiko	Faj er o	Cheche
28	um	Haijabainishwa	Plen um i Brak um i	Kutimiza Kukumbatia

29	On	Kuunda nambari zilizochanganywa	Du ono Tri ono	Nusu Ya (cha) tatu
30	Op	Inasaidia kuunda mkusanyiko	Du ope Kvar ope	Kwa jozi Kwa nne
31	obl	Kuunda kuzidisha	Du obla Dek obla	Mara mbili Mara kumi
32	Em	Mwelekeo	Labore ema Lern ema	Mwenye bidii Mwenye kusoma
33	ec	Huonyesha ubora, hali ya kuwa	La infan eco La grand eco Saĝ eco	Utoto Ukubwa Hekima
34	ism	Mafundisho, mfumo	Kristan ismo Naci ismo	Ukristo Utaifa
35	Uj	Chombo cha jumla, majina ya nchi, miti	Mon ujo Mangu ujo Belg ujo	Pochi Mti wa maembe Ubelgiji
36	estr	Mamlaka, uongozi	Urb estro Ŝtat estro Ŝip estro	Meya Mkuu wa nchi Nahodha

MATAFSIRI YA MAZOEZI

ZOEZI LA 1

1. Je, penseli ni ya kijani? 2. Hapana, penseli ni nyeusi. 3. Je, kiti na meza ni juu au chini? 4. Mlango umefungwa. 5. Kitabu chekundu si kipya. 6. Ubao ni mrefu na wa chini. 7. Pombe na tumbaku ni sumu. 8. Je, chaki na karatasi si nyeupe?

1. La kreto estas blanka. 2. Ĉu la fenestro estas malfermita? 3. La tablo ne estas granda. 4. Ĉu la verda libro estas nova aŭ malnova? 5. Ĉu la papero estas ruĝa? 6. Ne, la papero ne estas ruĝa, la papero estas blanka.

ZOEZI LA 2

1. Nimekaa au nimesimama? 2. Huketi, unasimama. 3. Ninafanya kazi wakati unacheza. 4. Paka mweupe amelala kwenye kiti na kusinzia. 5. Mbwa, ndege na paka ni wanyama. 6. Penseli, meza na daftari ni vitu. 7. Benchi la bustani ni jipya. 8. Tano kujumlisha tatu ninane. 9. Kuna wanafunzi wangapi. Kuna wanafunzi tisa. 10. Kofia yangu iko wapi? iko hapa kwenye kiti kidogo. 11. Hilo ni nini? Hilo ni gazeti. 12. Jana kulikuwa na watu wengi mitaani kwa sababu hali ya hewa ilikuwa nzuri. 13. Unamfikiria nani? ninakufikiria 14. Kichochoro ni barabara ndogo. 15. Chumba kidogo ni (chumba kidogo). 16. Nilikuja jana. 17. Nitakuja kesho.

1. La knabino sidas sur la benko. 2. Ni estas en la ĉambro. 3. Ĉu tio estas seĝo? 4. Ne, amiko, tio ne estas seĝo, tio estas tablo. 5. La instruisto staras, liaj lernantoj sidas. 6. La kato dormas sur la seĝo, dum la hundo kuras kaj ludas kun la knabo. 7. Kie estas la gazeto? 8. Ĝi estas sur la tablo. 9. Kie vi sidas? Mi sidas sur seĝo. 10. Kie estas la seĝoj kaj la tabloj? 11. Kiom da lampoj estas en nia ĉambro. 12. Estas tri lampoj en nia ĉambro 13. Hieraŭ mia frato ne povis veni ĉar li estis malsana. 14. Ĉu via patro venos morgaŭ? 15. Ĉu vi povas diveni, pri kio mi pensas? 16. Du kaj tri faras kvin 17. Ok kaj du faras dek.

ZOEZI LA 3

1. Je, una kitabu cha kuvutia? 2. Nina shati zuri. 3. Nampenda baba yangu na mama yangu. 4. Paulo anafanya nini? Anasoma kitabu bustanini. 5. Unaweza kuniambia tumbili ana mikono mingapi?

6. Tumbili ana mikono minne. 7. Unatumia nini kufuta ubao? ninatumia ufutio. 8. Je, unajua somo? Ndiyo, nilijifunza jana. 9. Je, unazungumza Kiesperanto? Bado lakini ninakielewa. 10. Hali ya hewa ni joto leo. 11. Tafadhali nipe kipande cha mkate.

1. Mia patro legas gazeton. 2. Li havas novan ĉapelon. 3. Ni havas du brakojn kaj du krurojn. 4. Kiom da kruroj havas la tablo? Ĝi havas kvar krurojn. 5. Mi havas tri fratinojn sed neniun fraton. 6. Mi havas multajn tre interesajn librojn. 7. Ĉu vi faris viajn hejmtaskojn? Jes mi faris ĝin. 8. Donu al mi. 9. Diru al mi, kie estas la patrino de tiu ĉi malfeliĉa knabineto, mi volas paroli kun ŝi. 10. Ni lernu niajn lecionojn kaj ni konos/scios ilin.

ZOEZI LA 4

1. Mke wa Bwana Paulo ni dada yangu. 2. Bibi anashona na babu anasoma huku (wakati) mjukuu wao akicheza na mbwa mdogo. 3. Shangazi yake Henry alikuja jana. 4. Binamu yako yuko wapi? Yuko kwa jirani. 5. Unaishi wapi? Ninaishi kwa wazazi wangu, katika mtaa wa Zamenhof. 6. Yule dada ni mchumba wa kaka yangu. 7. Wazazi ni baba na mama. 8. Siku njema, habari yako na watoto wako. 9. Mimi ni mzima na watoto wangu ni wazima. 10. Ninamtambulisha kwako rafiki yangu Carlos. 11. Nina furaha kukutana nawe, bwana mpendwa. 12. Jina lako ni nani? Jina langu ni Carlos. 13. Tuambie kuhusu ndugu yako Paulo. 14. Tufikirie.

1. Kiu estas ĉi tie? Estas sinjorino H. 2. La edzino de via filo estas via bofilino. 3. Mia avino estas ankoraŭ juna, sed mia avo estas tre maljuna. 4. Kiu estas ĉi tiu knabino? Ŝi estas la filino de nia najbaro. 5. Kiakolora estas ĉi tiu libro? Ĉi tiu libro estas flava. 6. S-ino. L. estas feliĉa virino, ŝiaj infanoj estas inteligentaj kaj sanaj. 7. Ĉi tiu malfeliĉa virino havas multajn infanojn. 8. Katoj kaj hundoj estas amikoj de la familio. 9. Diru al mi kie estas la libroj de mia pli juna frato. 10. Esperantistoj volas pacon en la mondo.

ZOEZI LA 5

1. Ndugu yangu anamaumivu ya jino, anaumwa sana. 2. Nywele za bibi ni nyeupe. 3. Tunaŝaniga nini kwa macho yetu? Tunaona na kutazama. 4. Tuna macho mawili ya kuona, masikio mawili ya kusikia lakini mdomo mmoja wa kusema. 5. Asiyeweza kusema ni bubu, asiyeweza kusikia ni kiziwi. 6. Kipofu ni mtu asiyeweza kuona.

7. Upane wa kulia na wa kushoto wa mlango wa bustani kuna benchi la zamani.

1. La oreloj de la azeno estas longaj. 2. Ĉi tiu viro estas tre maljuna, liaj haroj, brovoj, lipharoj, barbo estas blankaj kiel neĝo. 3. Kiel ni vidas? Ni vidas per okuloj. 4. La kranio estas speco de osta skatolo, kiu enhavas la cerbon. 5. Kiu ne povas aŭdi, tiu estas surda. 6. Blindulo estas iu, kiu ne povas vidi. 7. Estas arboj dekstre kaj maldekstre de la vojo. 8. Mi havas dentodoloron. 9. Kiu faras la panon? estas bakisto.

ZOEZI LA 6

1. Tuna mikono miwili: wa kulia na wa kushoto. 2. Mtu anapumua kwa mapafu na pia kwa ngozi. 3. Je, miti inapumua? Ndio, kupitia majani. 4. Mwili wa mwanadamu una kichwa, kiwiliwili na viungo. 5. Ugoko (Tibia) ni mfupa wa mguu. 6. Damu nyekundu huzunguka katika miili yetu. 7. Je, moyo uko kushoto au kulia? 8. Anaumwa sana na amepungua uzito. 9. Watoto wema siku zote huwa na akili kuliko wabaya. 10. Bustani yetu ni nzuri kuliko ya jirani. 11. Siwezi kukufuata kwa sababu unatembea haraka sana. 12. Nywele huwa nyeupe unapozeeka. 13. Unapomwandikia rafiki yako Henry, msalimie kwa niaba yangu.

1. Li pli ŝatas la kamparon ol la urbon. 2. Kiel ni marŝas? Per la piedoj. 3. Kie mi estas? Vi staras antaŭ la nigra tabulo. 4. La brusto enhavas la pulmojn kaj la koron. 5. Donu al mi la seĝon kiu estas dekstre de la pordo. 6. Leviĝu, iru al la nigra tabulo kaj skribu tion, kion mi diros al vi. 7. Ĉi tiu laboro estas laciga. 8. Ĉiam diru la veron. 9. Ni neniam amos mensogulojn. 10. La dekstra mano. 11. La koro estas en la maldekstra flanko.

ZOEZI LA 7

1. Sehemu kuu za mwili wa mwanadamu ni zipi? 2. Ndege wapaa kutoka bustani ya jirani. 3. Kwa hivyo brashi iko wapi? Nahitaji kufuta koti langu. 4. Je, huioni? Iko mbele yako, kwenye meza. 5. Kamba zangu za viatu zimeharibika, nipe nyingine. 6. Niambie kamba zangu safi za viatu ziko wapi. 7. Wanaume husalimiana vipi? Wanasalimiana kwa kuvua kofia zao. 8. Wanaouza viatu wanaitwa wauza viatu. 9. Usiharibu kanzu yako nzuri. 10. Nilirarua mkono wa kulia wa koti langu, unaweza kuurekebisha kesho. 11. Sitakuwa na

wakati leo na kesho, naweza tu kuifanya kesho kutwa. 12. Tusubiri, tutakwenda nawe, tunahitaji kununua mashati na soksi.

1. Ĉu vi purigos mian ĉapelon dum mi surmetos mian kravaton? 2. Oni frapas ĉe la pordo, kiu estas? Estas tajloro. 3. Kiel nomiĝas tiu ĉi afero? 4. Ĉu vi prenos la kudrilon el la malgranda metala skatolo sur la tablo. 5. Kie estas via patrino? Ŝi estas en la ĝardeno. 6. Nia ĝardeno ne estas tiel bela kiel la via; sed ĝi estas pli bela ol tiu de Karlo. 7. Ne difektu la librojn, kiujn oni pruntedonis al vi! 8. Serĉu kaj vi trovos. 9. Frapu kaj oni malfermos al vi.

ZOEZI LA 8

1. Mtoto analia kwa sababu amepoteza mdoli ambao shangazi yake alimpa. 2. Usikae mlangoni, ingia au toka. 3. Niambie majina ya vitu ninavyoona karibu nawe. 4. Bustani kubwa na nzuri huzunguka nyumba yetu. 5. Usidondoshe glasi.

1. Kion vi ŝatus trinki? 2. Mi ne havis tempon por lerni ĉar mi estis tre malsana, sed mi lernos morgaŭ. 3. Vi parolas Esperanton tiel bone kiel via najbaro. 4. Ĉi tiu glaso estas malpura, ne metu ĝin sur la tablon. 5. Ne ĵetu panon sur la plankon. 6. La nigra tabulo estas farita el tabulo.

ZOEZI LA 9

1. Unataka nikuletee kahawa au maziwa? 2. Napendelea maziwa. 3. Mbwa anaonekana kuwa na kiu, mletee maji ili anywe. 4. Je, tutakula hivi karibuni? Nina njaa sana. 5. Ni muhimu kusafisha mikono yako kabla ya kula. 6. Hilo tunda halijaiva vya kutosha, chukua jingine. 7. Ni lazima tule ili tuishi, sio tuishi ili tule. 8. Niambie ulikula nini asubuhi.

1. Tranĉita pano. 2. Bonvolu helpi min lavi la telerojn kaj sekigi ilin. 3. Kiel trinkaĵon, mi volas, ke vi donu al mi lakton aŭ akvon. 4. Mia amiko kaj mi ŝatus vespermanĝi, ĉu vi povas doni al ni ion por manĝi? (aŭ: manĝaĵon?) 5. Nia ĝardeno havas multajn fruktarbojn.

ZOEZI LA 10

1. Tafadhali nipe glasi ya maji pamoja na kahawa, asante. 2. Utakunywa nini? Bia, maji, maziwa, divai, chai, kahawa? 3. Nataka

maji tu, ni kinywaji bora kuliko vinywaji vyote. 4. Mwambie mhudumu alete glasi nyingine ya divai. 5. Kunywa kulingana na kiu yako na kula kulingana na njaa yako. 6. Kama hali ya hewa ingekuwa nzuri tungeenda kwenye mazingira ya jiji kula chakula cha mchana na marafiki. 7. Usiwafanyie wengine yale ambayo hungependa kufanyiwa wewe.

1. Ne marŝu tro rapide, mi ne povas sekvi vin. 2. Ne plenigu mian glason, mi ne soifas. 3. Bonvolu ŝciigi min kiam la vespermanĝo estas preta. 4. Bonvolu alporti al mi pecon da pano, buteron kaj glason da lakto. 5. Ĉu vi povas diri al mi ĉu la vetero estos varma morgaŭ? 6. Se vi volas, ni povus manĝi en la ĝardeno. 7. Bonvolu pruntedoni al mi vian tranĉilon. 8. Mi ne malsatas.

ZOEZI LA 11

1. Jioni hii tutakula mapema, saa kumi na moja na nusu. 2. Saa yako haiko sawa; inachelewa. 3. Nimechelewa sana, samahani, nisamehe. 4. Sasa ni saa ngapi? Ni saa kumi. 5. Ni saa saba na nusu. 6. Ni saa kumi kasorobo. 7. Sehemu za mchana ni: asubuhi, adhuhuri na jioni. 8. Kwa nini huwa unachelewa sana kufika? 9. Je, unajua jua linachomoza saa ngapi? Karibu saa kumi na mbili asubuhi! 10. Tanomara mbili ni sawasawa na ngapi? Tano mara mbili ni kumi. 11. Theluthi moja ya tisini ni ngapi? 12. Vita ni balaa kubwa sana.

1. La suno leviĝas matene. 2. Ĉu vi povas veni morgaŭ? Ne, mi ne havos tempon matene, mi povas veni nur vespere je la kvara aŭ kvarono post la kvara. 3. Je kioma horo vi ŝatus ke oni liveru vian tagmanĝon? Je la 8^a posttagmeze kiel kutime. 4. La tempo kuras kiam oni laboras. 5. Hodiaŭ matene la birdoj ŝajnas kanti pli ĝoje ol kutime. 6. Kial la hundo ne volas manĝi? Ĉar ĝi estas malsana. 7. Ni ne povis alveni pli frue, bonvolu pardoni nin. 8. Kiom estas duoble dek? 9. Duoble dek estas dudek. 10. En la Eŭropaj landoj, la nokto estas pli malvarme ol dum la tago.

ZOEZI LA 12

1. Ninakuomba uniambie tarehe ya kuzaliwa kwako. 2. Una umri gani? Nina umri wa miaka ishirini na saba. 3. Mwaka una siku ngapi? Mwaka una siku mia tatu sitini na tano. 4. Tangu lini umeishi kijijini? Kwa muda mrefu, kwa miaka minane. 5. Vita viliua watu wangapi? Zaidi ya milioni sita!

1. Kiel oni nomas la monatojn en Esperanto? 2. Kiel nomiĝas tiu ĉi afero? 3. Jaro havas dek du monatojn, kvindek du semajnojn kaj tricent sesdek kvin aŭ tricent sesdek ses tagojn. 4. Kiu estas via naskiĝdato? 5. Kiun aĝon havas via filo Johano? 6. Li estos ok-jara en la venonta monato. 7. Mi delonge ne vidis vin kara sinjoro, kiel vi kaj via tuta familio fartas? 8. Kiom longe vi lernis Esperanton? Nur dum kvar monatoj. 9. Estas gazetoj ĉiutagaj, ĉiusemajnaj, ĉiumonataj, ĉiujaraj, ktp.

ZOEZI LA 13

1. Ujana mara nyingi hulinganishwa na majira ya masika na uzee na majira ya baridi. 2. Watu waishio mashambani wana maisha bora kuliko wale wanaoishi mijini; kwanini watu wote wasiondoke mijini? 3. Hali ya hewa ikoje? Je, mvua inanyesha? inanyesha kidogo au inanyesha sana? 5. Theluji ilianguka usiku kucha; nchi nzima ni nyeupe asubuhi hii. 6. Tunaweza kuondoka, mvua hainyeshi tena. 7. Sipendi tena mji huo mdogo, ni mchafu sana na mnyevu-mnyevu; mitaa yake daima ni ya matope na yenye harufu mbaya. 8. Tutakula chakula cha jioni saa ngapi? Saa moja na robo, nadhani. 9. Ni machweo mazuri kama nini! 10. Hii ilitokea lini? Hiyo ilitokea jana usiku.

1. Kial vi jam foriras, estas nur la 7:30. 2. Estas multe da koto sur ĉi tiu malbona strato, ni daŭrigu tra alia. 3. Kiam okazas la Esperanto-kurso? Ĉiuvendrede. 4. Diru al mi la nomojn de la sezonoj. 5. La vento blovas malgaje tra la arboj; la folioj flaviĝas kaj falas, estas aŭtuno. 6. Ŝajnas ke ekpluvos. 7. La sekeco detruis la tutan rikolton; 8. Mi estos hejme antaŭ ol ekpluvos. 9. Kia infano estas ĉi tiu? Ĉu li estas inteligenta, ĝentila, amika?

ZOEZI LA 14

1. Kozi ya Kiesperanto inaongozwa na nani? Na rafiki Carlos. 2. Ninabashiri kwamba kesho mtakuwa mmesahau maelezo yangu, kwa sababu ninyi hamko makini. Kama kawaida mnaongea badala ya kusikiliza. 3. Herufi za Kiesperanto zinaitwa: *a, bo, co, ĉo, do, e, fo*, nakadhalika. 4. Kuna makosa mengi katika kazi yako leo; wakati ujao jaribu kuwa makini zaidi. 5. Uwe mchapakazi makini, hakika utaendelea. 6. Mume na mke pamoja wanaitwa wanandoa. 7. Sikumbuki tena maana ya neno hili. 8. Ni wanafunzi wangapi wanaohudhuria kozi ya Kiesperanto? Inafanyika wapi? 9. Mwalimu

anamuuliza Carlos, lakini Carlos hawezi kujibu kwa sababu hajajifunza somo; kwa hili anakemewa na mwalimu.

1. Kie kaj kiam okazas la Esperanto-kurso? Kiom da lernantoj ĉeestas ĉi tiun kurson? 2. Estas tre malmultaj eraroj en via tasko, vi multe progresis ekde la lastaj du monatoj; lasu min gratuli vin. 3. Bonvolu meti viajn hejmtaskojn sur ĉi tiun tablon. 4. Kial vi ne donas al mi la vian? 5. Mi donos ĝin al vi la venontan vendredon ĉar mi ne havis tempon por fini ĝin. 6. Kie estas via hejmtasko? Jen ĝi estas, kaj jen estas tiu de mia frato. Li ne venos ĉi-vespere, ĉar li estas laca, bonvolu pardoni lin. 7. Ĉiuj inteligentaj infanoj estas scivolemaj. 8. Mi devas foriri, mi devas esti hejme je la sesa. 9. Kiel nomiĝas ĉi tiu afero en Esperanto? Mi ne memoras.

ZOEZI LA 15

1.

Goma, 25 Oktoba 2023

Rafiki mpendwa,

Nimefurahi kukuandikia tena. Nimekuwa hapa kwa wiki moja.

Baada ya siku chache nitaenda Bukavu, pamoja na Bibi J., ambaye baba yake alikutana nawe mwaka jana katika kikundi cha Waesperanto. Nitakuambia kuhusu kukaa kwangu Goma baadaye.

Natumaini wewe na familia yako hamjambo.

Ndugu yako, ...

2.

Aruŝo, la 4an de Junio 2023

Kara amiko,

Mi devas forlasi Arusha-n dum kelkaj tagoj ĉar mi ricevis leteron el Daresalamo informante min, ke mia frato Henriko, kiun vi konas, estas tre malsana. Tial mi ne povos ĉeesti la Esperanto-lecionon, kiu okazos la venontan merkredon. Bonvolu pardoni min.

Via amiko, Joel M.

ZOEZI LA 16

1. Usiondoke mara moja, kwa sababu huenda mvua itanyesha muda si mrefu. 2. Mara tu nitakapotulia, nitakuomba unitembelee. 3. Nyumba ambayo unaiona paa lake nyuma ya miti hiyo ni ya babu

yangu na ilijengwa naye. 4. Ingawa (hata kama) alikula, bado ana njaa.

1. Ĉi tiu seĝo estas rompita, ĉu vi povas doni al mi alian? 2. Mi forgesis mian monujon en mia ĉambro en la dua etaĝo, ĉu vi ŝatus preni ĝin por mi? 3. Mi volas transloĝiĝi kiel eble plej baldaŭ. 4. 5. Venu nun, mi bezonas, ke vi helpu min por porti ĉi tiujn seĝojn hejmen kaj ĉi tiun difektitan seĝon en la ĝardenon. 6. Li foriris.

ZOEZI LA 17

1. Petro ameanza kazi yake, ataondoka tu kazi yake itakapokamilika (au: itakapokwisha). 2. Tazama paka na vitoto vyake wakijiangalia kwenye kioo. 3. Mvua inaanza kunyesha, inaanza kunyesha sana. 4. Je, Henry alikuambia kuwa kaka yake atakuja kukutembelea Jumamosi ijayo? Pengine atakuja na mke wake. 5. Washa taa ya sebuleni na uzime taa ya jikoni. 6. Ni zana gani kuu zinazotumiwa kwa kazi za shamba?. 7. Hutumiwa majembe, koleo na kadhalika 8. Mbwa hubweka, paka hulia, wadudu hupiga kelele, ndege huimba, wanyama wengine hulia; kondoo hulia, ng'ombe hulia, punda hulia na kadhalika.

1. Ne disĵetu paperpecojn sur la tapiŝon. 2. La preĝejo, kies turon vi vidas tie, estas tre impona dekse-jarcenta turo, do iru viziti ĝin kiam vi havos tempon. 3. Bonan vojaĝon, kara amiko. 4. Sinjoro M. venos morgaŭ vespere kun sia edzino. 6. La nokto baldaŭ venos, vidu, la steloj komencas brili. 7. Ne ekzistas rozo sen dornoj. 8. Diru al mi, kie la stacidomo estas. 9. La suno malleviĝos/subiros.

ZOEZI LA 18

1. Katika jamii ya leo, watu wote hufanya kazi ili kupata pesa tu. 2. Kadiri ustaarabu utakavyokuwa na ufanisi, ndivyo wanadamu watakavyochukia vita. 3. Nakushauri ununue kitabu hicho, kinafaa kusoma. 4. Ninakujulisha kwamba bado sijapokea bidhaa ulizoniagiza siku nne zilizopita. 5. Nyumba iliojengwa naye. 6. Ni jambo gani la pekee katika jiji hilo? 7. Mhitaji wa kusaidiwa.

1. Rigardu! (atentu!), veturigu nin kiel eble plej rapide al la urbo. 2. Kristo diris: ne mortigu; sed multaj kristanoj ne sekvis liajn instruojn kaj mortigis unu la alian. 3. Je ĉiu paŝo de la urbo, estas kafejo. 4. Katastrofo kiun la milito kaŭzis. 5. Tekstoj kiuj informas nin. 6. Bonvolu doni al mi kelkajn nomojn de dungitoj. 7. Jen la homoj,

kiujn mi konas en Esperanto: ŝuisto, tajloro, bakisto, ĉarpentisto, masonisto, seruristo, pentristo, agrikulturisto, kuiristo. 8. Pri.

ZOEZI LA 19

1. Usiamini mwonekano. 2. Lenga vizuri na hakika utafikia lengo. 3. Usiseme upuuzi rafiki yangu. 4. Hebu tutembe popote. 5. Usiwadhuru wanyama. 6. Je, watu wanaweza kuchagua wazazi wao, miili yao na roho zao?

1. Parolu serioze almenaŭ unufoje en via vivo. 2. Por esprimi ideojn, ni uzas vortojn. 3. Ne tro kulpigu lin. 4. La celo de la socio estu la feliĉo de ĉiuj. 5. Ni ne trudu aliajn per niaj konsiloj, ni gvidu ilin per nia ekzemplo. 6. Kion mi ŝuldas al vi? 7. Ne manĝu ion ajn.

ZOEZI LA 20

1. Wafuasi wa Esperanto wamezoea kujiita *Watu wenye nia moja*. 2. Jiunge na kikundi, hudhuria mikutano, zungumza kwa Kiesperanto. 3. Tunayo furaha kukujulisha kuwa tarehe kumi mwezi wa kumi na mbili kutakuwa na hotuba katika makao makuu ya kikundi. 4. Licha ya vikwazo na kila aina ya matatizo, Kiesperanto kinaenea zaidi na zaidi duniani kote. 5. Somo litaanza mara moja, saa sita na robo. 6. Nitakujulisha kuhusu habari mara moja. 7. Amefika toka safari ndefu. 8. Shawishi wafuasi wanya mara kwa mara na bila kuchoka kwa Kiesperanto.

1. Vi vere volas senti vin kiel civitano de la mondo: parolu Esperanton. 2. Ĉiu, kiu favoras progreson, devas scii du lingvojn: sian nacia lingvon kaj Esperanton. 3. Kiom mi ŝuldas por ĉi tiuj libroj? 4. La forestantoj ĉiam kulpas. 5. Ellerni Esperanton estas la plej bona maniero disvastigi ĝin. 6. Ni informas niajn legantojn (aŭ: legantaron), ke estonte la revuo aperos dufoje monate anstataŭ ol unufoje kiel kutime. 7. Ĉiu artikolo estas leginda.

Obstine antaŭen, la nepoj vin benos se vi pacience eltenos!

**LA ESPERO,
LA INTERNACA HIMNO**

En la mondon venis nova sento,
tra la mondo iras forta voko;
perflugiloj de facila vento
nun de loko flugu ĝi al loko.

Ne al glavo sangon soifanta
ĝi la homan tiras familion:
al la mond' eterne militanta
ĝi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l' espero
kolektiĝas pacaj batalantoj,
kaj rapide kreskas la afero
per laboro de la esperantoj.

Forte staras muroj de miljaroj
inter la popoloj dividitaj;
sed dissaltos la obstinaj baroj,
per la Sankta Amo disbatitaj.

Sur neŭtrala lingva fundamento,
komprenante unu la alian,
la popoloj faros en konsento
unu grandan rondon familian.

Nia diligenta kolegaro
en laboro paca ne laciĝos,
ĝis la bela sonĝo de l' homaro
por eterna ben' efektiviĝos.

L. L. Zamenhof

LA VOJO (L.L. Zamenhof)

Tra densa mallumo briletas la celo,
Al kiu kuraĝe ni iras.
Simile al stelo en nokta ĉielo,
Al ni la direkton ĝi diras.
Kaj nin ne timigas la noktaj fantomoj,
Nek batoj de l' sorto, nek moko de l' homoj,
Ĉar klara kaj rekta kaj tre difinita
Ĝi estas, la voj' elektita.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.
L' espero, l' obstino kaj la pacienco.
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.

Ni semas kaj semas, neniam laciĝas,
Pri l' tempoj estontaj pensante.
Cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas,
Ni semas kaj semas konstante.
"Ho, ĉesu!" mokante la homoj admonas,
"Ne ĉesu, ne ĉesu!" en kor' al ni sonas:
"Obstine antaŭen! La nepoj vin benos,
Se vi pacience eltenos."

Se longa sekeco aŭ ventoj subitaj
Velkantajn foliojn deŝiras,
Ni dankas la venton, kaj, repurigataj,
Ni forton pli freŝan akiras.
Ne mortos jam nia bravega anaro,
Ĝin jam ne timigas la vento, nek staro,
Obstine ĝi paŝas, provita, hardita,
Al cel' unu fojon signita!

Fonto: Vojaĝo en Esperanto-lando.

AL NIA LINGVO

Vi, bela lingvo Esperanto,
en mi la penso jam ne mutas;
parolas sentoj en la kanto,
per kiu mi vin nun salutas.

Ho kie estas via lando?
demandas homoj. La respondo:
La lingvoland' de Esperanto
jam estas nia tuta mondo!

Al tuta mondo vi apartenas,
al alto levas vi la homon,
kaj kiu vin en koro tenas,
de vi ricevas belon, bonon.

En homan mondon venas amo
per nova sento, kor-muziko;
vi faras pacon el malamo,
kaj fraton el malamiko.

Vi donas al mi, Esperanto,
kulturon novan kaj laboron...
sed kion donu mi, lernanto?
Akceptu mian tutan koron!

Julio Baghy (El la Verda Koro)

EL LA "VERDA BIBLIO"

En la komenco la Senkorpa Mistero kreis Volapukon. Kaj Volapuko estis senforma kaj kaosa, kaj mallumo estis en ĝi. Kaj la Senkorpa Mistero diris: Estu lumo; kaj fariĝis Esperanto. Kaj la Spirito vidis Esperanton, ke ĝi estas bona; kaj la Spirito apartigis Esperanton de Volapuko. Kaj la Spirito nomis Esperanton Eterna Tago, kaj Volapukon nomis Nokto. Kaj estis vespero, kaj estis mateno - unu tago.

Kaj la Spirito diris: Estu firmaĵo en la lingvo. Kaj la Spirito kreis tiun firmaĵon. Kaj Li nomis la firmaĵon regula akcento. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, la dua tago.

Kaj la Spirito diris: Kolektiĝu la reguloj gramatikaj en unu lokon, kaj aperu la firma grundo; kaj fariĝis tiel. Kaj la Spirito nomis la firman grundon Fundamento. Kaj la Spirito vidis, ke ĝi estas bona. Kaj la Spirito diris: la Fundamento kreskigu verdaĵon, kiu naskas ĝojon, vortaron, kiu donas laŭ sia speco radikojn, kies semoj estas en ĝi mem, en la Fundamento. Kaj fariĝis tiel. Kaj la Fundamento elkreskigis verdaĵon, laŭ sia speco: verdan lingvon kaj verdan movadon, vortaron kaj arbon, kiu havas radikojn, kies semo estas en ĝi mem, en la Fundamento. Kaj la Spirito vidis, ke ĝi estas bona. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, la tria tago.

Kaj la Spirito diris: Estu lumaĵo en la ĉiela firmaĵo, por apartigi Esperanton de mallumo. Kaj ĝi estu lumaĵo por lumi super la tero; kaj fariĝis tiel. Kaj la Spirito faris la grandan lumaĵon por regi la mondon. Kaj la Spirito starigis ĝin sur la ĉiela firmaĵo, por ke ĝi lumu sur la teron. Kaj la Spirito nomis la firmaĵon Verda Stelo. Kaj la Spirito vidis, ke ĝi estas bona. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, la kvara tago.

Kaj la Spirito diris: la vortaro aperigu moviĝantaĵon, vivajn estaĵojn kiuj fleksebligis la Lingvon. Kaj la Spirito kreis afiksojn, kiujn aperigis la vortaro, la sufiksojn kaj prefiksojn laŭ ilia speco. Kaj la Spirito vidis, ke ĝi estas bona. Kaj la Spirito benis ilin dirante: Fruktu kaj multiĝu, kaj plenigu la vortaron. (Kaj tial afiksoj tiel multiĝas ĝis nun). Kaj estis vespero, kaj estis mateno, la kvina tago.

Kaj la Spirito diris: La vortaro aperigu vivajn estaĵojn, brutojn kaj vermojn. Kaj la Spirito kreis la neologismojn kaj ĉiujn malfacilajn vortojn, laŭ ilia speco, por eterna turmento de la novaj verduloj. Kaj la Spirito diris: Ni kreu potencon aferon, kiu respegulos nian internan potencon; kaj ĝi estu la akso de la lingvo kaj ĝi regu ĝian gramatikon. Kaj la Spirito kreis la Akuzativon; en formo de la finaĵo -N. Li kreis ĝin. Kaj la Spirito diris: fruktu kaj multiĝu kaj plenigu la verdan lingvon kaj regu super ĉiuj ceteraj reguloj de la Fundamento. (Kaj de post tiam ĉiuj verduloj uzas la akuzativon en troa abundo). Kaj la

Spirito diris: Jen Mi donis al vi ĉiujn regulojn de la Fundamento. Ĝi estu por vi sanktaĵo. Kaj fariĝis tiel. Kaj la Spirito rigardis ĉion, kion Li kreis, kaj vidis, ke ĝi estas tre bona. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, la sesa tago.

Kaj estis finitaj la Fundamento kaj Radikaro kaj ĉiuj iliaj apartenaĵoj. Kaj la Spirito finis en la sepa tago sian laboron, kiun Li faris, kaj Li ripozis en la sepa tago de la tuta laboro, kiun Li faris. Kaj la Spirito benis la sepan tagon kaj sanktigis ĝin, ĉar en ĝi Li ripozis, legante la originalan literaturon, kiun li faris kreante.

***I. Lejzerowicz. El la "Verda Biblio".
Budapest, 1978, p. 5-8. Fragmento.***

KIEL NASKIĜIS ESPERANTO (L. L. ZAMENHOF)

La ideo, al kies efektivigo mi dediĉis mian tutan vivon, aperis ĉe mi en la plej frua infaneco kaj neniam min forlasadis.

Mi naskiĝis en Bjelostoko. En Bjelostoko la loĝantaro konsistas el kvar diversaj elementoj: rusoj, poloj, germanoj kaj hebreoj; ĉiu el tiuj ĉi elementoj parolas apartan lingvon kaj neamike rilatas la aliajn elementojn. En tiu urbo pli ol ie la impresema naturo sentas la multepezan malfeliĉon de diverslingveco kaj konvinkiĝas ĉe ĉiu paŝo, ke diverseco de lingvoj estas la ĉefa kaŭzo, kiu disigas la homan familion.

Iom post iom mi konvinkiĝis, ke ne ĉio fariĝas tiel facile, kiel prezentiĝas al la infano; unu post la alia mi forĵetadis diversajn infanajn utopiojn, kaj nur la revon pri unu homa lingvo mi neniam povis forĵeti. Sufiĉe frue ĉe mi formiĝis la konscio, ke la sola lingvo povas esti nur ia neŭtrala, apartenanta al neniu el la nun vivantaj nacioj. Kaj mi komencis malklare revii pri nova, arta lingvo.

Germanan kaj francan lingvojn mi ellernadis en infaneco. Sed kiam mi komencis ellernadi lingvon anglan, la simpleco de la angla gramatiko ĵetiĝis en miajn okulojn, precipe dank' al la kruta transiro al ĝi de la gramatikoj latina kaj greka. Mi rimarkis tiam, ke la riĉeco de gramatikaj formoj estas nur blinda historia okazo, sed ne estas necesa por la lingvo. Sub tia influo mi komencis serĉi en la lingvo kaj forĵetadi la senbezonaĵojn formojn, kaj mi rimarkis, ke la gramatiko ĉiam pli kaj pli degelas en miaj manoj, kaj baldaŭ mi venis al la gramatiko plej malgranda, kiu okupis sen malutilo por la lingvo ne pli ol kelkajn paĝojn. Sed la grandegulaj vortaroj ĉiam ankoraŭ ne lasadis min trankvila.

Unu fojon, mi okaze turnis la atenton al la surskribo "Ŝvejcarskaja" (pordistejo) kaj poste al la elpendaĵo "Konditorskaja" (sukeraĵejo). Tiu ĉi "*skaja*" ekinteresis min kaj montris al mi, ke la sufiksoj donas la eblon el unu vorto fari aliajn vortojn, kiujn oni ne devas aparte ellernadi. Tiu ĉi penso ekposedis min tute, kaj mi subite eksentis la teron sub la piedoj. Sur la terurajn grandegulajn vortarojn falis radio de lumo, kaj ili komencis rapide malgrandiĝadi antaŭ miaj okuloj.

Mi komencis komparadi vortojn, serĉadi inter ili konstantajn, difinitajn rilatojn kaj ĉiutage mi forĵetadis el la vortaro novan grandegan serion da vortoj, anstataŭigante tiun ĉi grandegon per unu sufikso, kiu signifas certan rilaton. Baldaŭ post tio mi jam havis skribitan la tutan gramatikon kaj malgrandan vortaron. Mi rimarkis, ke la nunaj lingvoj posedas grandegan provizon da pretaj jam vortoj internaciaj, kiuj estas konataj al ĉiuj popoloj kaj faras trezoron por estonta lingvo internacia, kaj mi kompreneble utiligis tiun ĉi trezoron. En la jaro 1878 la lingvo estis jam pli-malpli preta, kvankam inter la tiama "*lingwe uniwersala*" kaj la nuna Esperanto estis ankoraŭ granda diferenco. Mi komunikis pri ĝi al miaj kolegoj (mi estis tiam en la 8-a klaso de la gimnazio). La plimulto da ili estis forlogitaj de la ideo kaj de la frapinta ilin neordinara facileco de la lingvo, kaj komencis ĝin ellernadi. La 5-an de decembro 1878 ni ĉiuj kune festis la ekvivigon de la lingvo.

Tiel finiĝis la unua periodo de la lingvo. Mi estis tiam tro juna por eliri publike kun mia laboro, kaj mi decidis atendi ankoraŭ 5-6 jarojn kaj dum tiu ĉi tempo zorgeme elprovi la lingvon kaj plene prilabori ĝin praktike. Mi multe tradukadis en mian lingvon, skribis en ĝin verkojn originalajn, kaj vastaj provoj montris al mi, ke tio, kio ŝajnis al mi tute preta teorie, estas ankoraŭ ne preta praktike. Mi komencis evitadi laŭvortajn tradukojn el tiu alia lingvo kaj penis rekte pensi en la lingvo neŭtrala. Poste mi rimarkis, ke la lingvo ricevas sian propran spiriton, sian propran vivon, la propran difinitan kaj klare esprimitan fizionomion, ne dependantan jam de iaj influoj. La parolo fluis jam mem, flekseble, gracie kaj tute libere, kiel la viva patra lingvo.

Mi finis la universitaton kaj komencis mian medicinan praktikon. Mi pretigis la manuskripton de mia unua broŝuro kaj komencis serĉadi eldonanton. Sed tie ĉi mi renkontis la finan demandon, kun kiu mi poste ankoraŭ multe devis kaj devas forte batali. Fine, post longaj klopodoj, mi prosperis mem eldoni mian unuan broŝuron en julio de la jaro 1887.

Mi estis tre ekscitita antaŭ tio ĉi; mi sentis, ke mi staras antaŭ Rubikono kaj ke de la tago, kiam aperos mia broŝuro, mi jam ne havos la eblon reiri; mi sciis, kia sorto atendas kuraciston, kiu dependas de la publiko, se tiu ĉi publiko vidas en li fantaziulon, homon, kiu sin

okupas je "*flankaj aferoj*"; mi sentis, ke mi metas sur la karton la tutan estontan trankvilecon kaj ekzistadon mian kaj de mia familio; sed mi ne povis forlasi la ideon, kiu eniris mian korpon kaj sangon, kaj ... mi transiris Rubikonon.

Fonto: Vojaĝo en Esperanto-lando.

PRI MIA VIVO (L. L. ZAMENHOF)

... Mi naskiĝis en Bialystok la 15-an de Decembro 1859. Mia patro kaj mia avo estis instruistoj de lingvo. La homa lingvo estis por mi ĉiam la plej kara objekto el la tuta mondo.

... En mia infaneco mi amis tre pasie la lingvon rusan kaj la tutan rusan regnon; sed baldaŭ mi konvinkiĝis, ke mian amon oni pagas per malamo, ke ekskluzivaj mastroj de tiu lingvo kaj lando nomas sin homoj, kiuj vidas en mi nur senrajtan fremdulon (malgraŭ ke mi kaj miaj avoj kaj praaĵoj naskiĝis kaj laboris en tiu ĉi lando)...; mi vidis, ke ankaŭĉiuj aliaj rasoj loĝantaj en mia urbo sin reciproke ĉiuj malamas kaj persekutas... kaj mi multe suferis de tio ĉi, kaj mi komencis revadi pri tiu feliĉa tempo, kiam malaperos ĉiuj naciaj malamoj, kiam ekzistos lingvo kaj lando apartenantaj al "ĉiuj" siaj uzantoj kaj loĝantoj, kiam la homoj ekkomprenos kaj ekamos unuj la aliajn.

En la jaro 1869 mi eniris en la Bialistokan realan gimnazion... kaj mi lernis kun grandaj sukcesoj..., mi estis ĉiam la unua en mia klaso... En 1873 miaj gepatroj transloĝiĝis Varsovion, kie mia patro ricevis la oficon de instruisto de germana lingvo... Mi eniris en la Varsovian 2-an filologian gimnazion, kiun mi finis en la jaro 1879. Tiam mi forveturis Moskvon kaj eniris tie en la medicinan fakultaton de la tiea universitato. Miaj Moskvaj kolegoj estis reprezentantoj de tre multaj plej diversaj rasoj, kaj tio ĉi fortikigis en mi la celadon al unuigita homa familio.

Baldaŭ la financa stato de miaj gepatroj fariĝis tre malbona, ili ne povis jam tenadi min en Moskvo, kaj tial en 1881 mi revenis Varsovion, eniris tie en la universitaton, kiun mi finis en la komenco de Januaro 1885. Mi forveturis tiam en la vilaĝo Vejseje, por komenci kuracistan praktikon. Praktikante tie en la daŭro de 4 monatoj, mi konvinkiĝis, ke mi por la komuna medicina praktiko tute ne taŭgas, ĉar mi estas tro impresiĝema kaj la suferoj de la malsanuloj tro multe min turmentis. Tiam mi revenis Varsovion kaj decidis elekti por mi specialecon pli trankvilan, nome la malsanojn de okuloj...

Tiam mi konatiĝis kun mia nuna edzino Klara Zilbernik el Kovno. La 9-an de Aŭgusto 1887 mi edziĝis. Al mia fianĉino mi klarigis la tutan

esencon de mia ideo kaj la planon de mia estonta agado. Kaj mi demandis ŝin, ĉu ŝi volas ligi kun mi sian sorton. Ŝi ne sole konsentis, sed ŝi donis al mia dispoŝo la ŝumon da mono, kiun ŝi posedis, kaj tio donis al mi la eblon, post longa vana serĉado de eldonanto, fine eldoni mem (en Julio 1887) miajn unuajn kvar broŝurojn ...

Esperanto baldaŭ forglutis la pli grandan parton de la mono de mia edzino; la tutan reston ni baldaŭ formangis, ĉar la enspezoj de mia kuracista praktiko estis terure malgrandaj. En la fino de 1889 ni restis sen kopeko!

Tre malĝoja estis tiam mia vivo. Mi devis forlasi Varsovion kaj serĉi mian panon en ia alia loko. Mia edzino devis forveturi kun mia infano al sia patro kaj mi veturis en la urbo Ĥerson ... Sed mia espero min terure trompis: miaj tieaj enspezoj ne sole ne donis al mi eblon nutri mian familion, sed eĉ por mi mem ili ne sufiĉis: tre ofte mi restadis sen tagmanĝo!... Mi estis tiam ankoraŭ tro fiero, por akcepti de iu monan helpon; tamen la malĝojeco kaj la insistaj petoj de mia edzino devigis min akcepti monan subtenadon de mia bopatro kaj mi revenis Varsovion, esperante, ke nun mia kuracista praktiko iros pli bone.

Ankaŭ tiun ĉi fojon la espero min trompis. Miaj enspezoj tute ne pligrandiĝadis, miaj ŝuldoj kreskadis. Fine ne havante jam la eblon pli atendi, mi en Oktobro 1893 transloĝiĝis kun mia familio en la urbon Grodno. Tie miaj enspezoj estis pli grandaj ol en Varsovio kaj la vivo estis malpli kara... Sed ĉar miaj infanoj pligrandiĝadis kaj postulis pli koston edukadon kaj la urbo Grodno estis tiel malriĉa, ke okulisto neniam povos tie multe pligrandigi siajn enspezojn, tial laŭ la insista deziro de mia bopatro, mi en la fino de 1897 decidis denove reveni Varsovion kaj fari tie ĉi la lastan provon...

Fine, dank' al la lasta streĉo de mia energio, la sorto komencis esti por mi pli favora. Baldaŭ mia kuracista praktiko komencis pli kaj pli grandiĝadi kaj jam en la jaro 1901 ĝi estis tiel granda, ke miaj enspezoj tute kovras miajn elspezojn. Mi estas savita. Post multaj jaroj de granda suferado kaj batalado mi nun fine ricevis pli trankvilan vivon, kaj havas tute sufiĉan panon por mia familio (kvankam kompreneble mi devas vivi tre modeste kaj kalkuli ĉiun kopekon)...

Mi havas nun 3 infanojn: unu filon kaj du filinojn.

Fonto: Vojaĝo en Esperanto-lando.

PRI LA AŬTORO

Mi estas Joel Muhire el Rutshuru (Norda Kivuo), DR Kongo, naskiĝinta en 1989. Esperanton mi eklernis hazarde en mia 19-jaraĝo, en 2008. Du jarojn poste, mi komencis varbi novajn adeptojn kaj diskonigi Esperanton pere de lokaj radio-stacioj, energiite al tio de la Interna Ideo de Esperanto, kiu jenas: *"sur neŭtrala lingva fundamento forigi la murojn inter la gentoj kaj alkitimigadi la homojn, ke ĉiu el ili vidu en sia proksimulo nur homon kaj fraton"*.

Krom instruado de Esperanto, mi muzikumas en Esperanto ekde 2017, kaj aktivas por la promociado de Esperanto en nia kontinento Afriko.

Kontaktadreso

joelmuhire0@gmail.com, muhire.joel@yahoo.fr

Tel. : +243977643030

PO BOX 08 UG, BUNAGANA -KISORO, UGANDO

ESPERANTO

GUNDUA ULMWENGU WA AJABU WA KIESPERANTO

"KIESPERANTO KWETU"

Je, umewahi kutamani kujifunza lugha ambayo ni rahisi, yenye mantiki na ya kimataifa? Sasa, unaweza kufanya hivyo kwa kitabu hiki cha kipekee cha Kiesperanto, kilichoundwa hasa kwa wazungumzaji wa Kiswahili.

"KIESPERANTO KWETU" sio tu mwongozo na kitabu cha kiada, bali pia ni daraja la kitamaduni litakalokusaidia kuchunguza upeo mpya na kuungana na watu duniani kote.

Kwa nini ujifunze Kiesperanto?

Kiesperanto ni lugha iliyoundwa ili kurahisisha mawasiliano kati ya watu wa mataifa mbalimbali. Ni rahisi kujifunza, mantiki na isiyo egemea upande wowote, ambayo inafanya iwe chombo kamili kwa ajili ya mawasiliano ya kimataifa.

Anza safari yako leo!

Ukiwa na "KIESPERANTO KWETU" hutajifunza lugha tu, bali pia utakuwa sehemu ya jumuiya ya kimataifa inayojitolea kwa uelewano wa kitamaduni na amani. Kwa hivyo, anza leo kujifunza lugha ambayo itafungua milango kwako kwa ulimwengu wote. Jifunze, gundua, na ufurahie utajiri wa Kiesperanto!

Ahmad Mamduhi, Kiongozi wa ILEI

ISBN 9782940665068